



การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

**Attitude of Thai Tourist towards Eco Tourism through
Home stay of Bann Pha Nok Kok, Mae Rim, Chiang Mai**

โดย

สุภาภรณ์ สุภพลกิจ

ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรธณ

ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

* 2000 *

ทุนสนับสนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยพาร์อิสเทอร์น

ประจำปีการศึกษา 2554

มิถุนายน 2555

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากคณะกรรมการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์นทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจนงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้

ขอขอบพระคุณ คุณวิโรจน์ ทิพย์ปิ่นทอง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง หมู่ที่ 9 หมู่บ้านผานกกก และ นักพัฒนาการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลโป่งแยง รวมถึง คณะกรรมการทุกท่านของหมู่บ้านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก และ ให้ร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการสัมภาษณ์ รวมทั้งสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยฉบับนี้สมบูรณ์ และมีคุณค่า

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

นางสาวสุภาภรณ์ สุภพลกิจ
นางทิพย์วดี โพธิ์สีทิพวรรณ
24 สิงหาคม 2555

* 2000 *

ชื่อการวิจัย	การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
ผู้วิจัย	สุภาภรณ์ สุขพลกิจ ทิพย์วดี โพธิ์สีทิพพรรณ ภาควิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
ระยะเวลาที่ทำวิจัย	สิงหาคม 2554 – มิถุนายน 2555
ผู้สนับสนุนการวิจัย	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮม สเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 222 ชุด

ผลการวิจัยเป็นดังนี้ คือ

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่ท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-30 ปี สถานภาพโสดมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบคือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เลือกพัก รีสอร์ท
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีเพื่อนมีอิทธิพลในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อนและครอบครัว เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์-อาทิตย์) ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยว 2 วัน ค้างคืน 1 คืน ความถี่ในการท่องเที่ยวคือ 1-2 ครั้ง ต่อปี และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งระหว่าง 1,000 – 2,000 บาท

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับดี



Research Title: Attitude of Thai Tourist towards Eco Tourism through Home stay of Bann Pha Nok Kok, Mae Rim, Chiang Mai

Researcher: Supaporn Supaponlakit
Tipwadee Positthipan
Tourism Management, Faculty of Business
The Far Eastern University

Duration: August 2011 – June 2012

Research Grant: The Far Eastern University

Academic Year: 2012

Abstract

This research aim to study ; 1) an attitude of Thai tourist towards culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chiang Mai Province. And 2) the behavior compare the satisfaction of Thai tourist towards culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chianf Mai Province. The sampling consists of 220 tourists.

The results were as follows :

1. Thai tourists towards culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chiang Mai Province. It was discovered the most Thai tourist were female, 20-30 years old, hold a bachelor degree and has income under 10,000 Baht per month.
2. Most of Thai tourists have the main purpose of culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chiang Mai Province. For learning new culture. As friend has influence in travel. Most of the Thai tourists travel with family and friends. Travel on the weekend, take the time in one traveling, traveled 1-2 yearly. And spent 1,000-2,000 Baht per times.
3. The Thai tourists' satisfaction towards culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chiang Mai Province was favored in middle level

4. The difference gender, difference age, difference status, difference income per month and difference degree of the Thai tourists' satisfaction towards culture tourism through homestay of Baan Pha Nok Kok, Amphur Mae Rim in Chiang Mai Province was no difference.



สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	3
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยว	5
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	15
การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในภาคเหนือ	21
แนวคิดเกี่ยวกับบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม	23
มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย	26
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	28
แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	34
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่	38
แนวคิดเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาดท่องเที่ยว	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
ผลการวิเคราะห์	49
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	74
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	84
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	90
ภาคผนวก ข	96
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบ โฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยว และรูปแบบที่พัก	51
2. จำนวนและค่าร้อยละของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบ โฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกกอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่	54
3. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้าน	57
4. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่	58
5. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก	60
6. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	61
7. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยว เชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	62
8. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน	
9. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามอายุโดยรวม และเป็นรายด้านจำแนก ตามอายุ	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

10. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามสถานภาพโดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามสถานภาพ
11. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้านตามระดับการศึกษา
12. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามรายได้
13. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ โดยรวม และเป็นรายด้าน
14. เปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบที่พักที่มักเลือก โดยรวม และเป็นรายด้าน



* 2000 *

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. องค์ประกอบของทัศนคติ9
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ความรู้สึก ความตั้งใจก่อพฤติกรรม และพฤติกรรม	...10
3. คำจำกัดความของ Ecotourism	...35



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการทำวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การเปรียบเทียบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน : โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน และ บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ของคณะผู้วิจัย เมื่อปีการศึกษา 2553 เพื่อศึกษาถึงศักยภาพในการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงเปรียบเทียบ โดยได้ผลการวิจัยโดยสรุปว่า หมู่บ้านแม่กำปองมีจุดแข็งอยู่ที่มีผู้นำที่เข้มแข็ง คนในชุมชนมีความพร้อม มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่ดี และ มีการจัดสรรที่เหมาะสมรวมทั้งนำรายได้นั้นมาพัฒนาชุมชน ในขณะที่หมู่บ้านผานกกกซึ่งมีจุดแข็งในด้านวิถีชีวิต และ ภูมิปัญญาของชาวเขาเผ่าชาวม้ง มีแหล่งท่องเที่ยวภายนอกชุมชน แต่ขาดความร่วมมือ ประสานงานของชุมชนอย่างต่อเนื่อง และมีอุปสรรคด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน จึงส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวหมู่บ้านผานกกก และอาจเป็นสาเหตุหลักทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีปริมาณลดลง

จากการศึกษางานวิจัยครั้งก่อนพบว่า หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม ได้เปิดเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก JBIC ผ่านศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงใหม่ หมู่บ้านผานกกก มีกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น พิพิธภัณฑิ์ไยกัญชง ผ้าเขียนเทียน ล้อเลื่อนม้ง ศูนย์วัฒนธรรมชนเผ่า เส้นทางศึกษาทางธรรมชาติ และบ้านพักโฮมสเตย์ เป็นหมู่บ้านชุมชนที่ได้รับการพิจารณาผ่านเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ปีพ.ศ. 2550 ชุมชนมีความโดดเด่นทั้งเรื่องที่ตั้งของชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีวิถีชีวิต และ ทัศนกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง และยังเป็นที่ยู่อักอย่างกว้างขวางในเรื่องของการให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจโฮมสเตย์ ชาติพันธุ์ของเจ้าของชุมชน กล่าวคือ หมู่บ้านผานกกกเป็นชาติพันธุ์ม้ง หรือ ชนเผ่าม้ง (คมสัน วาฤทธิ และคนอื่นๆ, 2555, 3)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นมูลเหตุให้คณะผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ได้ใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุง พัฒนาด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มากขึ้น

งานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือวิจัยที่ค้นหาความทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวรูปแบบเชิงนิเวศ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาชุมชนควบคู่ไปกับการรักษาวิถีชีวิตของท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้เพื่อการปรับปรุง พัฒนาด้านต่างๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮม สเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

สมมุติฐานของการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติที่ดี และ มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึง เดือนพฤษภาคม 2554 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่พักโฮมสเตย์เป้าหมายคือ ชุมชนบ้านผานกกก หมู่ที่ 9 ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 222 คนที่เข้ามาใช้บริการโฮมสเตย์ของหมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยผู้วิจัยจะทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในหมู่บ้านและได้ใช้บริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ของหมู่บ้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย



ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. งานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันจะนำไปสู่การวางแผนที่ดีสำหรับการพัฒนาชุมชนบ้านผานกนกต่อไป

2. งานวิจัยชิ้นนี้น่าจะนำไปปรับปรุง พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบ โฮมสเตย์ บ้านผานกนก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มากขึ้น

นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Base Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน การจัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกันทั้ง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ

การท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (โฮมสเตย์) เป็นบริการการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเข้าพักกับเจ้าบ้าน ที่ยินดีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยอัธยาศัย น้ำใจไมตรี เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชาวบ้าน นักท่องเที่ยวจะพักอาศัยอยู่กับและทำกิจกรรมประจำวันร่วมกับเจ้าบ้าน เช่น การทำนา ทำสวน การหาผัก หาปลา ไปวัด ทำบุญ นอกจากนี้แล้วยังเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น เล่นน้ำตก ขี่จักรยาน นั่งเรือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ฯลฯ

นักท่องเที่ยวชาวไทย หมายถึง ผู้ที่มีสัญชาติไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก นึกคิดของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะแสดงให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นด้านบวกหรือด้านลบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวน

ทัศนคติ (Attitude) เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า APTUS แปลว่า โน้มเอียงเหมาะสม โดยมีคำจำกัดความจากนักวิชาการหลากหลายบุคคล คือ

ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2542, 42) ทัศนคติหมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ หรือ ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ทัศนคติเป็นพลังที่สำคัญ มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการรับรู้ และ พฤติกรรมการบริโภคของนักท่องเที่ยวน โดยพยายามกลั่นกรองสิ่งที่ตนเองคิดว่าดี ไม่ขัดแย้งกับทัศนคติที่มีอยู่ ทัศนคติสามารถบิดเบือนข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นความจริงได้ในลักษณะโต้แย้ง ทัศนคติเกิดจากประสบการณ์?ตนเองได้รับ นอกจากนี้อาจเกิดจากกลุ่มอ้างอิงอื่นๆ เช่น ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน กลุ่มสังคม ฯลฯ การเปลี่ยนทัศนคติต้องใช้เวลาและเครื่องมือในการสื่อสารมากและต้องประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

สำอางค์ งามวิชา (2543,101) ทัศนคติ หมายถึง ความโน้มเอียงของความรู้สึกลงในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ ต่อสิ่งใด ทัศนคติเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ประเมินข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ต่างๆแล้ว ทัศนคติเป็นเรื่องของอารมณ์ของคน ในทางการตลาดผู้บริโภคอาจมีทัศนคติไม่ทางบวกก็ทางลบต่อสินค้าตราหือ รูปร่าง ระบบ พนักงาน และ โฆษณาของบริษัท เป็นต้น

หากสรุปจากความหมายของทัศนคติ จะทำให้การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับทัศนคติของมนุษย์ เนื่องจากทัศนคติเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการกระทำ ถ้าหากเรารู้ทัศนคติของบุคคลหนึ่งต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เราจะสามารถอธิบายการกระทำของบุคคลนั้นได้ ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในสังคม เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อกัน รวมทั้งยังเป็นลักษณะการชอบ หรือ ไม่ชอบ พอใจ หรือไม่พอใจ ของบุคคลต่อสิ่งเร้าต่างๆ หากบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อกันก็ย่อมมีพฤติกรรมที่น่าพึงพอใจต่อกัน แต่หากบุคคลมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน จะทำให้พฤติกรรมที่แสดงต่อกันเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมที่แสดงออกมาเป็นผลจากทัศนคติ

ประเภทของทัศนคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2534, 76) ได้สรุปไว้ว่า แอจเซน (Ajzen) และ ฟิชบิน (Fishbein) นักจิตวิทยาและผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติเห็นพ้องต้องกันว่าทัศนคติจะเป็นตัวแทนที่แสดงถึงการประเมินผลของบุคคล ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึก อารมณ์ ตามทฤษฎีทางทัศนคติ เชื่อว่าทัศนคติสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้น จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขณะเดียวกันก็สามารถคงอยู่ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่กระตุ้นพฤติกรรมการปฏิบัติของบุคคล บุคคลปฏิบัติอย่างไรอย่างหนึ่งสืบเนื่องจากมาทัศนคติ และ พฤติกรรมนั้นๆ จะสอดคล้องกับทัศนคติด้วย

ทัศนคติที่บุคคลแสดงออกมา มี 3 ประเภท คือ

1. ทัศนคติทางบวก (Positive Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาในด้านดีต่อบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งอาจจะมีส่วนทำให้คนหรือกลุ่มคนตัดสินใจมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย
2. ทัศนคติทางลบ (Negative Attitude) เป็นทัศนคติที่ชักนำบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีหรือเป็นไปในทางลบต่อบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นทิศทางตรงกันข้ามกับทัศนคติทางบวก ทัศนคติในทางลบมักจะเกิดขึ้นร่วมกับความไม่พอใจ อันจะมีผลทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในองค์กรหรือสังคมได้
3. ทัศนคตินิ่งเฉย (Passive Attitude) ผู้ที่มีทัศนคตินิ่งเฉยอาจเป็นเพราะว่าเขาไม่มีความเห็นต่อบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่างๆ ดังนั้นจึงไม่มีความรู้สึกใดๆเกิดขึ้นกับบุคคล เรื่องราว หรือสิ่งต่างๆนั้นด้วย

การก่อตัวของทัศนคติ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2553, 238-240) ทัศนคติ ไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิดทัศนคติของบุคคลเกิดขึ้นได้จากสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้

1. จากการเรียนรู้ ทั้งการเรียนรู้อันเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูตั้งแต่เด็ก หรือ จากการเอาอย่าง หรือรับการถ่ายทอดทัศนคติจากบุคคลที่เขามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เช่น พ่อ แม่ เพื่อน ครู เป็นต้น
2. จากประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล เช่น เด็กบางคนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนรุ่นเดียวกัน เนื่องจากถูกรังแกบ่อยๆ เด็กคนนั้นเลยหันไปเล่นกับผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า
3. จากประสบการณ์ที่เป็นผลทำให้เราจดจำไปนาน เป็นประสบการณ์ที่อาจเกิดขึ้นทันทีทันใด หรือเกิดขึ้นอย่างแทบไม่น่าเชื่อว่าจะเป็นไปได้

4. จากบุคลิกภาพของผู้นั้น บุคคลแต่ละคนไม่ใช่จะรับวัฒนธรรมหรือทัศนคติของคนหมู่มากมามีอิทธิพลต่อทัศนคติของเขาโดยสิ้นเชิง แต่ทัศนคติขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นด้วย

5. จากสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนต์ ล้วนมีอิทธิพลต่อทัศนคติของบุคคลนั้นทั้งสิ้น เพราะสิ่งเหล่านี้จะให้ข้อมูลต่างๆ แก่ประชาชนในการที่จะสร้างทัศนคติต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้

6. จากความต้องการที่จะสมปรารถนาในสิ่งนั้น บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่างๆ หรือบุคคลที่ทำให้ความต้องการของเขาสมปรารถนา

ลักษณะของทัศนคติ

สิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ (2539, 188) ลักษณะทัศนคติมีดังนี้

1. ทัศนคติที่มีต่อสิ่งหนึ่ง คำว่าสิ่งหนึ่ง (object) ในความหมายของทัศนคติที่มุ่งสู่ผู้บริโภคจะสามารถตีความอย่างกว้าง ประกอบด้วย แนวความคิดการบริโภคเฉพาะอย่าง หรือแนวความคิดที่สัมพันธ์กับการตลาด เช่น ผลិតภัณฑ์ ชนิดของผลิตภัณฑ์ ตราสินค้า บริการ ความเป็นเจ้าของ ฯลฯ

2. ทัศนคติมีความโน้มเอียงเกิดจากการเรียนรู้ ทัศนคติเกี่ยวข้องกับพฤติกรรม การเรียนรู้เป็นผลจากประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ ข้อมูลที่ได้รับจากบุคคลอื่น และ การเปิดรับจากสื่อมวลชน

3. ทัศนคติไม่เปลี่ยนแปลง ลักษณะของทัศนคติ คือ ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่แสดงออก แม้ว่าจะมีแนวโน้มคงที่ แต่ทัศนคติไม่จำเป็นต้องถาวร สามารถเปลี่ยนแปลงได้

4. ทัศนคติเกิดขึ้นในแต่ละสถานการณ์ ทัศนคติเกิดขึ้นภายในเหตุการณ์และถูกกระทบในสถานการณ์ สถานการณ์หมายถึง เหตุการณ์หรือโอกาสซึ่งมีลักษณะเฉพาะช่วงเวลาที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรม สถานการณ์เฉพาะอย่างอาจเป็นสาเหตุให้ผู้บริโภคมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับทัศนคติได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

1. องค์ประกอบของทัศนคติในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจหรือความเชื่อ (The cognitive component) องค์ประกอบแรกของทัศนคติ Hawkins ประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจ (Cognitions) ของบุคคล นั่นก็คือความรู้และการรับรู้ที่บุคคลแสวงหามาได้ โดยการผสมผสานของประสบการณ์โดยตรงกับทัศนคติที่มีต่อวัตถุที่เป็นเป้าหมาย (Attitude object) และข่าวสารจากแหล่ง

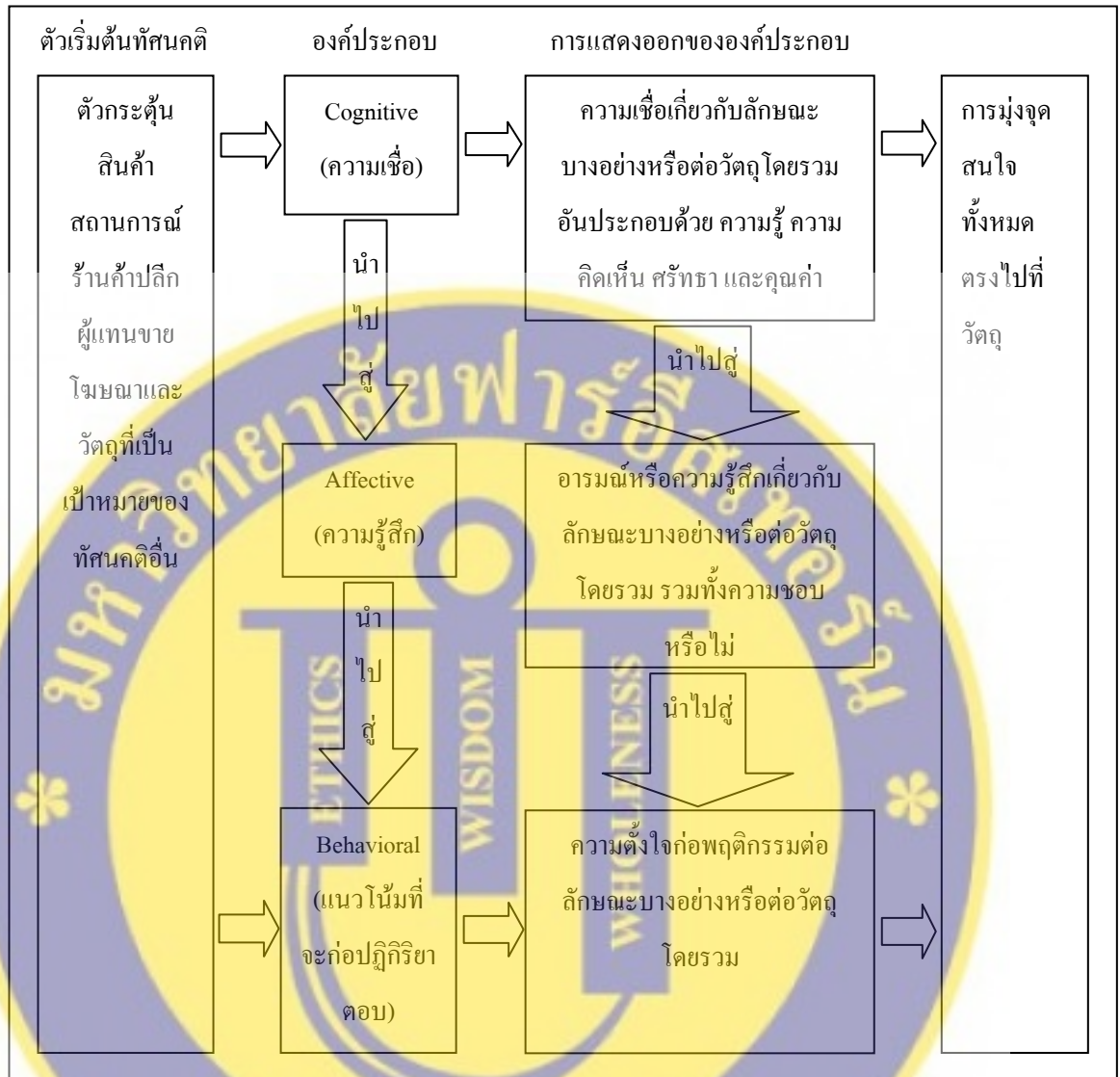
ต่างๆ หลากๆ แหล่ง ความรู้นี้เป็นผลทำให้เกิดการรับรู้ซึ่งมักเป็นไปในรูปความเชื่อ นั่นก็คือ ผู้บริโภคเชื่อว่าทัศนคติที่มีต่อวัตถุเป้าหมายมีหลายลักษณะ และการแสดงออกถึงพฤติกรรมบ้าง อย่างจะนำไปสู่ผลบางอย่างเช่นกัน

ความเชื่อเหล่านี้อาจหมายถึงความคาดหวัง (Expectations) ด้วย การรับรู้และการคาดหวังของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับความพอใจของลูกค้า โดยปกติความไม่พอใจมักเป็นผลมาจากการตอบสนองที่ตรง หรือไม่ตรงกับความคาดหวังนั่นเอง

2. องค์ประกอบทางด้านความชอบ อารมณ์ และความรู้สึก (Affective component) อารมณ์ หรือความรู้สึกที่มีต่อสินค้าหรือตราหือโดยเฉพาะ เป็นองค์ประกอบของทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวกับการประเมินวัตถุที่เป็นเป้าหมายของทัศนคติ โดยทั่วไป นั่นก็คือการที่บุคคลจะพิจารณาหรือแสดงทัศนคติเกี่ยวกับวัตถุที่เป็นเป้าหมายว่าชอบ (Favorable) หรือไม่ชอบ (Unfavorable)

ประสบการณ์ทางด้านความรู้สึกอาจแสดงให้เห็นเป็นสภาวะทางด้านอารมณ์ เช่น ความสุข ความเศร้า ความอาย ความโกรธ ความโศก ความผิด ความประหศาดใจ สภาวะทางอารมณ์อาจเพิ่มขึ้นหรือขยายประสบการณ์ในทางบวกหรือลบ การระลึกถึงประสบการณ์ได้ในภายหลังอาจมีอิทธิพลต่อความคิด และวิถีทางที่บุคคลจะก่อปฏิกริยา

3. องค์ประกอบทางด้านความตั้งใจซื้อ (The conative component) เป็นองค์ประกอบสุดท้ายของรูปจำลองทัศนคติ 3 องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับแนวโน้มที่บุคคลจะก่อปฏิกริยาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะหรือปฏิบัติในวิถีทางใดทางหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อเผชิญกับวัตถุเป้าหมายของทัศนคติ องค์ประกอบด้านนี้อาจรวมถึงพฤติกรรมจริงๆ ดังนี้ องค์ประกอบของการเกิดพฤติกรรม (Behavioral element) เป็นแนวโน้มที่จะก่อปฏิกริยาหรือความตั้งใจก่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยอิงหลักจากความเชื่อและความรู้สึกของเขานั้นเอง เป็นการแสดงว่าเราจะทำอย่างไร “ความโน้มเอียงที่จะซื้อ” เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับวงจรการซื้อปกติของผลิตภัณฑ์ ดังนั้นถ้าผู้บริโภคแสดง ความตั้งใจจะซื้อ นักการตลาดจะต้องทำการวัดองค์ประกอบนี้ให้ถูกต้อง และในจังหวะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากองค์ประกอบนี้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มที่จะก่อปฏิกริยาของผู้บริโภคกับพฤติกรรมการซื้อจริงของเขา

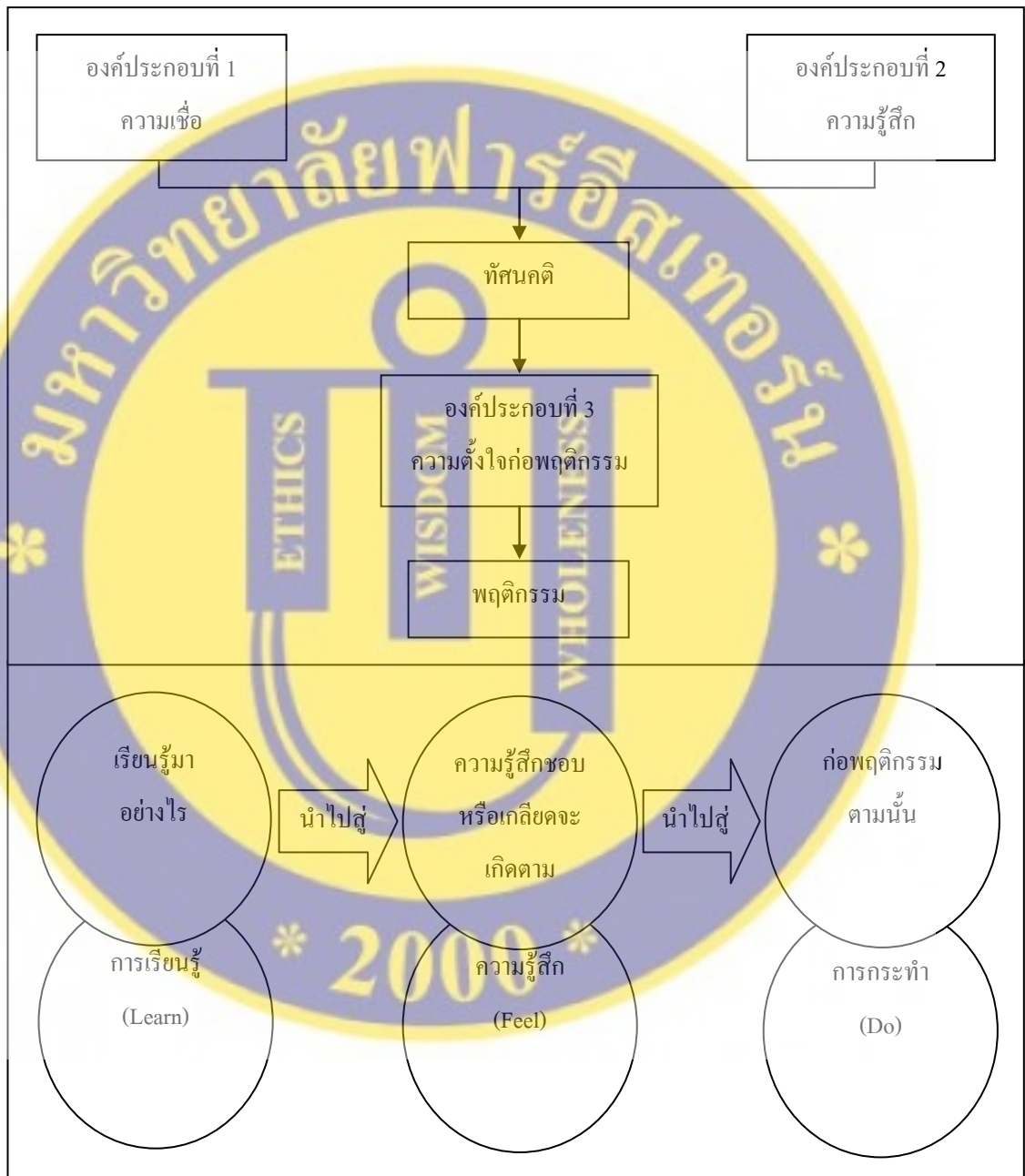


ภาพที่ 1 องค์ประกอบของทัศนคติ

ที่มา : อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2545, 218.

ทั้งสามองค์ประกอบซึ่งเป็นแนวความคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับทัศนคติที่ยอมรับกันทั่วไป เนื่องจากว่าง่ายที่จะเข้าใจ นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวกับขั้นตอนทางการตลาดจากความไม่รู้ตัวของผู้บริโภคจนถึงการซื้อ โดยมากเป้าหมายของนักการตลาด ก็คือ ทำการเปลี่ยนทัศนคติต่อตราหือ โดยอาจจะ (1) เปลี่ยนความเชื่อในลักษณะสินค้า (2) เปลี่ยนความสำคัญของความเชื่อ (3) เพิ่มความเชื่อใหม่ๆ เข้าไปอีก

ตามหลักแล้วทั้งสามองค์ประกอบดังกล่าวนี้จะต้องอยู่ในสภาพที่สมดุล หรือที่เราเรียกว่า “Homeostasis” เมื่อมีความสมดุลเกิดขึ้น ความรู้ความเข้าใจของบุคคล และแนวโน้มของพฤติกรรม จะสอดคล้องซึ่งกันและกัน ถ้าไม่สมดุลก็จะเกิดการขัดแย้งกันขึ้น



ภาพที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อ ความรู้สึกละ ความตั้งใจก่อพฤติกรรม และพฤติกรรม
ที่มา : อดุลย์ จาตุรงค์กุล, 2545, 223.

จากภาพที่ 2 มีการพิจารณาองค์ประกอบของทัศนคติที่ชัดเจนขึ้น แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันทั้งองค์ประกอบทางด้าน Cognitive (ความเชื่อ) และองค์ประกอบทางด้าน Affective (ความรู้สึก) สรุปเป็นแนวคิดได้ว่าองค์ประกอบที่ 1 และ 2 เป็นตัวกำหนดของทัศนคติที่มีต่อผลิตภัณฑ์บางอย่าง ซึ่งทัศนคติจะขึ้นอยู่กับความเชื่อ

อย่างไรก็ดีสำหรับผลิตภัณฑ์อื่นนั้น ความรู้สึก (Feelings) อาจเป็นตัวกำหนดเบื้องต้นของทัศนคติก็ได้ระหว่างที่มีการอุปโลกปรีโลก อย่างไรก็ตามเป็นไปได้ทั้งความเชื่อ และความรู้สึกมีอิทธิพลต่อทัศนคติทั้งสองอย่าง

ดังกล่าวนั้นแล้วว่า ทัศนคติก่อตัวขึ้นมาได้ 2 วิธีทางคือ โดยผ่านความเชื่อ และโดยผ่านความรู้สึกที่มีต่อวัตถุที่เป็นเป้าหมาย (Attitude Object) การระบุถึงวิธีทางที่ทัศนคติก่อตัวมีความสำคัญยิ่ง สำหรับองค์ประกอบเกี่ยวกับความตั้งใจก่อพฤติกรรมนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีความแตกต่างไปจากองค์ประกอบแรก องค์ประกอบนี้ไม่ได้เป็นตัวกำหนดทัศนคติ แต่ความตั้งใจของผู้บริโภคขึ้นอยู่กับทัศนคติ ดังนั้นความตั้งใจของผู้บริโภคที่จะกระทำอะไรบางอย่าง (เช่น ซื้อสินค้า) จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อทัศนคติของเขาส่งผลต่อสินค้านั้นเพิ่มมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภค

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2523, 243-244) ทัศนคติของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่น หรือโดยผ่านจากสื่อมวลชน หรือโดยการได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบด้านความเข้าใจ ซึ่งมีผลทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึก และพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปด้วย

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ได้แก่

1.1 ความสอดคล้องกันระหว่างความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึก นั่นคือ เมื่อบุคคลมีความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลจะมีความคิด ความเข้าใจในสิ่งนั้นในลักษณะดังกล่าวด้วยเช่นกัน ดังนั้น ถ้าบุคคลได้รับข้อมูลใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งทำให้องค์ประกอบด้านความรู้สึกของบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ก็จะมีผลทำให้ความคิดความเข้าใจของคนๆ นั้นเปลี่ยนแปลงไปด้วย

1.2 ความสอดคล้องกันระหว่างความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ และพฤติกรรม เมื่อไรก็ตามที่บุคคลต้องกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยที่การกระทำนั้นเป็นการกระทำที่เขาไม่เชื่อ เขาอดใจ เนื่องจากการกระทำนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อของเขา ในกรณีนี้บุคคลจะเกิดความขัดแย้งขึ้น

เนื่องจากความเข้าใจของตนเกิดขัดแย้งกัน บุคคลจึงต้องพยายามทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อลดความขัดแย้งนั้น วิธีการหนึ่งก็คือเปลี่ยนความเชื่อ หรือทัศนคติของตนให้สอดคล้องกับการกระทำของตน

1.3 การถูกบังคับให้ยินยอม การถูกบังคับขู่เข็ญ หรือลงโทษ มีผลต่อการเปลี่ยนทัศนคติเช่นกัน แต่มักจะสำเร็จเฉพาะการเปลี่ยนทัศนคติทางองค์ประกอบด้านพฤติกรรมเท่านั้น เช่น การบังคับในลักษณะของกฎ ข้อบังคับ กฎหมาย บทบัญญัติต่างๆ

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และอิทธิพลของกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก บุคคลอาจเปลี่ยนทัศนคติคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เพื่อให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ เช่น เมื่อบุคคลเข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งอาจจะขัดแย้งกับทัศนคติเดิมที่มีอยู่ ทำให้เกิดภาวะตั้งเครียดในการที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกนึกคิดของตน ในภาวะเช่นนี้จึงทำให้บุคคลเปลี่ยนทัศนคติไปตามสภาพการณ์นั้น

1.5 การเสริมแรงและการลงโทษ เมื่อบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เนื่องจากได้รับการเสริมแรงบุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เนื่องจากถูกลงโทษบุคคลก็จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

1.6 การสื่อสารมวลชน สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นคำแถลงการณ์ทางวิทยุ หนังสือพิมพ์ และวารสารต่างๆ รวมทั้งโทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่อย่างไรก็ดี สื่อมวลชนเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากน้อยแค่ไหนนั้นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1.6.1 แหล่งข้อมูล (Source) เราจะต้องพิจารณาที่ลักษณะของผู้ให้ข้อมูล เช่น เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความน่าเชื่อถือ มีเสน่ห์น่าฟังพอใจ มีความคุ้นเคยกับผู้รับข้อมูล มีท่าทีเป็นศัตรู หรือเป็นผู้มีอำนาจ คุณสมบัติเหล่านี้จะมีส่วนในการยอมรับข้อมูลของผู้รับข้อมูลอย่างมาก

1.6.2 วิธีให้หรือเสนอข้อมูล (Channel) การเสนอข้อมูลนั้นเป็นการเสนอข้อมูลด้านดีหรือไม่ดีเพียงด้านหนึ่งเท่านั้น หรือว่าเสนอข้อมูลทั้งด้านดีและไม่ดีพร้อมกัน วิธีการให้ข้อมูลที่ต่างกันจะมีผลทำให้ทัศนคติของบุคคลต่างกันไปด้วย

1.6.3 ลักษณะข้อมูล (Message) ลักษณะข้อมูลจะเป็นอย่างไร เช่น กระตุ้นให้เกิดความกลัว ซึ่งให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมในสังคม เป็นต้น

1.6.4 ผู้รับข้อมูล (Audience) ผู้รับข้อมูลมีลักษณะและคุณสมบัติอย่างไร เช่น เพศ อายุ สติปัญญา การศึกษา ประสบการณ์เดิมของผู้รับข้อมูล บุคลิกภาพของผู้รับข้อมูล เป็นต้น

2. การเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบของทัศนคติ

แม้ว่าผู้บริโภคจะมีทัศนคติที่อยู่ในระดับมั่นคงอยู่ก็ตาม ทัศนคติต่างๆ เหล่านี้มิได้หยุดนิ่งอยู่กับที่ (not static) ความจริงแล้วการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่างๆ ของผู้บริโภคในระยะยาวมีความสำคัญต่อผู้บริโภคเท่าๆ กับที่ผู้บริโภคต้องมีทัศนคติที่มั่นคงในระยะสั้น ความมั่นคงของทัศนคติทำให้เราสามารถปฏิบัติการต่างๆ ติดต่อกันได้ แต่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็ทำให้เราสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้บริโภคผู้หนึ่งที่เราต้องการจะเป็นได้เช่นกัน

2.1 การเปลี่ยนองค์ประกอบของความรู้สึก (Change The Effective Component) การที่บริษัทก่ออิทธิพลต่อความรู้สึกชอบต่อตราหือของผู้บริโภค โดยไม่ก่ออิทธิพลโดยตรงไม่ว่าต่อความเชื่อหรือพฤติกรรมก็ตาม การกระทำได้กล่าวเป็นเรื่องปกติ ถ้าทำดังนั้นแล้วปรากฏว่าบริษัทประสบความสำเร็จก็จะเป็นการเพิ่มพูนความชอบอันจะนำไปสู่การเพิ่มความเชื่อในทางบวกให้มากขึ้นซึ่งก็จะนำไปสู่พฤติกรรมการซื้อ นักการตลาดใช้วิธีการ 3 วิธีเพื่อเพิ่มความชอบโดยตรงดังนี้

2.1.1 Classical Conditioning วิธีหนึ่งที่ก่ออิทธิพลโดยตรงต่อองค์ประกอบซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกหรือความชอบก็คือ ทำโดยผ่านวิธีการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไข โดยวิธีนี้ตัวกระตุ้นที่ผู้ฟังชอบ เช่น คนตรีถูกนำมาจับคู่กับตราหือนานเข้า ความชอบในทางบวกที่มีต่อคนตรีก็จะถูกถ่ายไปสู่ตราหือ

2.1.2 ความชอบต่อโฆษณา (Affect Toward The Advertising) การเพิ่มความชอบในโฆษณาจะนำไปสู่การเพิ่มความชอบในตัวผลิตภัณฑ์ ความรู้สึกในทางบวกต่อโฆษณาอาจเพิ่มความชอบของตราหือโดย Classical Conditioning หรืออาจจะทุ่มเทความพยายามมากขึ้น มีการทดลอง หรือใช้สิ่งจูงใจทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้นเพื่อผลกระทบท่อโฆษณาด้วย

2.1.3 การให้ผู้บริโภคเปิดรับข่าวสารมากขึ้น (More Exposure) หมายถึง การเสนอตรงต่อบุคคลในโอกาสต่างๆ มากมาย เพื่อให้ทัศนคติของเขาต่อตราหือเป็นไปในทางบวกมากขึ้น ดังนั้นการใช้การโฆษณาซ้ำติดต่อกันกับสินค้าที่ผู้บริโภคใช้ความพยายามน้อยจะเพิ่มความชอบมากขึ้น และก็จะตามด้วยซื้อตราที่โฆษณาดังกล่าวโดยไม่ต้องเปลี่ยนโครงสร้างความเชื่อที่มีอยู่ตั้งแต่แรกมา

2.2 การเปลี่ยนองค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม (Change The Behavior Component) พฤติกรรมอาจเกิดก่อนการพัฒนาความเชื่อและความชอบ พฤติกรรมอาจนำไปสู่ความชอบหรือความรู้สึก ความเชื่อหรือทั้งสองอย่าง ในขณะเดียวกันผู้บริโภคมักจะลองใช้ตราใหม่หรือจำพวกราคาต่อหน่วยต่ำ โดยที่ไม่มีความรู้หรือความชอบมาก่อนการซื้อ แต่สามารถตอบสนองความต้องการบางอย่างได้ ดังนั้นงานหลักทางการตลาด คือ จูงใจบุคคลให้ซื้อหรือบริโภคสินค้าในเวลาเดียวกัน และทำให้ผู้บริโภคแน่ใจว่าจะได้รางวัล คุ้มพอ ตัวอย่างแจกฟรี การตั้งแสดง ณ จุดซื้อ และการลดราคา ซึ่งเป็นเทคนิคปกติที่ใช้กันเพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการทดลองใช้สินค้า เมื่อ

พฤติกรรมมักนำไปสู่ทัศนคติในทางบวกต่อตราที่บริโภคแล้ว สิ่งสำคัญที่จะต้องทำก็คือต้องมีระบบจัดจำหน่ายที่ดี ที่จะป้องกันลูกค้าปัจจุบันมิให้ลองตราที่แข่งขันกับเราอยู่

2.3 การเปลี่ยนองค์ประกอบเกี่ยวกับความเชื่อ (Change The Cognitive Component) วิธีสามัญที่สัมฤทธิ์ผลสูง คือ การเปลี่ยนทัศนคติโดยมุ่งที่องค์ประกอบเกี่ยวกับความเชื่อ โดยใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ดังนี้

2.3.1 เปลี่ยนความเชื่อ (Change Belief) เป็นการเปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตราขี้หื้อหนึ่งลักษณะหรือมากกว่านั้น

2.3.2 เพิ่มความสำคัญของจุดหลักหรือลักษณะสำคัญของสินค้า (Change The Relative Importance Of Belief) กลยุทธ์นี้เป็นการเลือกลักษณะของตราขี้หื้อที่ดีกว่าของกลุ่มและเน้นความสำคัญต่อผู้บริโภคที่ใช้กันบ่อยคือราคาต่ำและคุ้มค่าต่อเงินที่ผู้บริโภคจ่าย

2.3.3 เพิ่มความเชื่อใหม่หรือเพิ่มลักษณะใหม่ เป็นการเพิ่มความเชื่อใหม่เข้าไปในโครงสร้างเกี่ยวกับความเชื่อของผู้บริโภค ส่วนใหญ่มักเกี่ยวกับการสร้างคุณสมบัติใหม่ๆ

2.3.4 เปลี่ยนความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะของตราในอุดมคติเป็นกลยุทธ์การเปลี่ยนการนึกเห็นภาพของตราที่เป็นอุดมคติของเรา (Perceptions of the ideal brand)

2.3.5 ลดความสำคัญของลักษณะที่อ่อนแอ กลยุทธ์นี้ถ้าเราพบว่ามิลักษณะที่เราไม่ได้รับคะแนนจากผู้บริโภคเท่ากับที่คู่แข่งได้รับ เราอาจแนะนำผู้บริโภคว่าลักษณะนั้นไม่สำคัญอย่างที่เขาคิด ซึ่งการขายสินค้าราคาสูงมักพบปัญหาเหล่านี้

2.3.6 ลดความเชื่อในตราของกลุ่มแข่งขัน กลยุทธ์นี้มักใช้กันในหมู่พนักงานขายในร้านค้าปลีก เมื่อผู้บริโภคขอคำแนะนำ พนักงานขายจะชี้ให้เห็นทั้งแง่บวกและแง่ลบของตราและคุณสมบัติทั้งหลาย กลยุทธ์นี้มักไม่ยุติธรรม เป็นการโจมตีคู่แข่ง

การวัดทัศนคติ

วิธีการวัดทัศนคติ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2520, 27) การวัดทัศนคติโดยใช้วิธี Summated Rating หรือ Likert Method วิธีนี้สร้างขึ้นโดย Renis Likert เป็นกระบวนการของการสร้างแบบสอบถามโดยการสร้างข้อความ (Attitude statement) ขึ้นมาหลายๆ ข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่จะศึกษา การตอบแบบสอบถามนี้มีข้อให้เลือก 5 ข้อ คือ 1) เห็นด้วยอย่างมาก 2) เห็นด้วย 3) ไม่แน่ใจ 4) ไม่เห็นด้วย และ 5) ไม่เห็นด้วยอย่างมาก การให้คะแนนนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความว่าเป็น Positive หรือ Negative statement

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของคะแนน การหาค่าความเชื่อมั่นของคะแนนที่ได้จากสเกลของ Likert นี้ ทำได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนข้อคู่และคะแนนข้อคี่ โดยใช้วิธี Split-Half Method ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนควรจะมากกว่า 0.85

การแปลความหมายของคะแนน (Interpretation of Scores) ในการแปลความหมายของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามตามวิธีของ Likert โดยการคิดคะแนนเฉลี่ย (mean) ของกลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยดูว่าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ทางส่วนใดของสเกล โดยเอาคะแนนตรงกลางเป็นหลัก ซึ่งวิธีของ Likert ใช้ได้ดีในกรณีที่ต้องการเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งระหว่างกลุ่ม หรือกลุ่มเดียวกันในการหาค่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยการให้คะแนนดังกล่าวถ้าผู้ตอบทำเครื่องหมายในช่องใด ก็ให้คะแนนตามช่องนั้น ตามตัวเลขที่กำกับไว้สำหรับแต่ละสเกล แล้วนำคะแนนของสเกลทั้งหมดมารวมกัน จะเป็นคะแนนรวมของหนึ่งคนในหนึ่ง Concept ซึ่งในการรวมคะแนนมักจะรวมคะแนนของสเกลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแบบ Summated Rating หรือ Likert Scale เนื่องจากเป็นสเกลที่สามารถวัดทัศนคติได้ละเอียด ซึ่งใช้วัดทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้

แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภค จึงเป็นแนวคิดที่นำมาใช้ศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการต้อนรับของชาวเชียงราย โดยเชื่อว่าทัศนคติเป็นตัวแทนที่แสดงถึงการประเมินผลของบุคคล โดยสะท้อนถึงความรู้สึกและอารมณ์ ซึ่งทัศนคติสามารถเรียนรู้ได้ เปลี่ยนแปลงได้ และสามารถคงอยู่ภายในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ทัศนคติสามารถแสดงออกในทางบวก ทางลบ และกลางๆ คือ หนึ่งเฉยไม่มีความรู้สึก ไม่มีความคิดเห็นต่อสิ่งต่างๆ ซึ่งทัศนคติไม่ได้มีมาแต่กำเนิด แต่เกิดจากการเรียนรู้ การสั่งสมประสบการณ์ สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่สัมผัส การรับรู้จากสื่อมวลชน บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล และความต้องการที่จะสมปรารถนาของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ส่งผลให้ชอบหรือไม่ชอบ ประทับใจหรือไม่ประทับใจ โดยจะมีผลต่อการบอกต่อ การกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเห็นความสำคัญของทัศนคติที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีต่อการต้อนรับของชาวเชียงราย โดยการใช้ประโยชน์จากทัศนคติเชิงบวก และแก้ปัญหาจากทัศนคติเชิงลบเพื่อพัฒนาให้การต้อนรับของชาวเชียงรายเป็นที่ประทับใจ นักท่องเที่ยวและพัฒนาการต้อนรับสู่ความเป็นเลิศทางการท่องเที่ยวต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน

และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ, 2540) นอกจากนี้ วีระพล ทองมา (อ้างถึงใน ลินธุ์ สโรบล และคนอื่นๆ, 2546, 12) ยังได้นิยามการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า ทางเลือกในการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยว บนฐานคิดที่ว่าชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุน หรือปัจจัยในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนให้มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานตั้งแต่ การตัดสินใจ การวางแผน การดำเนินงาน การสรุปบทเรียน โดยเน้นให้เกิดความยั่งยืน ผู้คนรุ่นลูกรุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนา สวนศรี, 2546, 15)

องค์ประกอบหลักของ CBT มีอยู่ 4 ด้าน กล่าวคือ

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

- 1.1 ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์
- 1.2 มีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน
- 1.3 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน

- 2.1 ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน
- 2.2 มีปราชญ์ หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่าง ๆ หลากหลาย
- 2.3 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการ

- 3.1 มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว
- 3.2 มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยง

การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

3.3 มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3.4 มีกองทุนของชุมชนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

4. ด้านการเรียนรู้

4.1 ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิต และวัฒนธรรมที่แตกต่าง

4.2 มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

4.3 สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

หลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากแนวคิดของ รศ.ดร. วีระพล ทองมา (2553) ซึ่งคิดว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มองชุมชนเป็นศูนย์กลางหรือฐานเพื่อกำหนดทิศทาง แผนงาน แผนปฏิบัติการของตนเองโดยดำเนินการพร้อมกันทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมนั้น จึงทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาแบบองค์รวมและเกี่ยวกับกลุ่มคนต่างๆ มากมาย เมื่อมองในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรต้องมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวินิจฉัยวิเคราะห์สภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้านแล้ว ชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน

3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้วเช่นกัน องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้ เพื่อกลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน

4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรีมีความเท่าเทียมกันมีความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

6. ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงาน การท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน

7. การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ

8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม

9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชน เปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิต และจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในเรื่องความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้องพิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่ การตลาด นโยบายรัฐที่เข้ามาสนับสนุน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของคนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน

ทางด้านแนวคิดของ จิตศักดิ์ พุฒจร (2553) ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยชุมชน มิติการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เดิมอยู่ในการดูแลของภาค รัฐ โดยอาศัยหลักการและวิชาการเพื่อการจัดการแหล่งธรรมชาติให้มีความยั่งยืน และสามารถรองรับการท่องเที่ยวควบคู่กันไป แต่ในปัจจุบันมิติของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้เปลี่ยนแปลงไป ชุมชนต้องถื่นถูกคาดหวังให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ การให้ความรู้ และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แต่ทิศ

ทางของความร่วมมือดังกล่าวของหน่วยงานภาครัฐ ไม่ว่าจะเป็นอุทยานแห่งชาติ หน่วยงานในท้องถิ่นกับชุมชนยังไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงยังเกิดการคิดแบบแยกส่วนกันคิดแยกกันวางแผนแยกกันของงบประมาณ แยกกันจัดการ เมื่อมองภาพรวมแล้วจะเห็นว่าจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกทำลายลงไปอย่างรู้เท่าไม่ทันการณ์ โดยผ่านภาพของการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐบาล ทำให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างไรทิศทาง ภายหลังจากสภาพเศรษฐกิจในประเทศเกิดปัญหา ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางและกลยุทธ์เพื่อฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวดูเหมือนจะเป็นหนทางที่รัฐบาลทุ่มเทความสนใจและตั้งเป้าให้เป็นแนวทางในการฟื้นฟูสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกระจายงบประมาณเพื่อพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดการตอบรับกระแสการพัฒนาได้อย่างกว้างขวาง แต่ละจังหวัด อำเภอ ตำบล และท้องถิ่นต่างๆ ต่างพากันเสนองบประมาณเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ตนเองต่างคิดว่าน่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีและสร้างรายได้ได้อย่างที่เข้าใจกัน แต่กว่าร้อยละแปดสิบของโครงการที่เสนอเข้ามาของงบประมาณทางด้านการท่องเที่ยว ต่างมุ่งเน้นที่จะพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย พัฒนาถาวรวัตถุ โดยเข้าใจว่าจะเป็นการพัฒนาที่ถูกต้องวิธี อีกทั้งนักการเมืองในทุกกระดับ ต่างมุ่งที่จะผลักดันให้โครงการเหล่านี้ผ่าน เป็นเครื่องมือสร้างฐานเสียงและผลประโยชน์ส่วนตัว แม้แต่อุทยานแห่งชาติก็มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้น แต่ขาดกำลังคนที่จะดำเนินการและความเข้าใจถึงแก่นแท้ของการรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความยั่งยืน อีกทั้งยังไม่ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนเรียกได้ว่า ไม่ว่าจะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นแบบไหน พฤติกรรมอย่างไรก็ต้องรับได้หมดภาพของอุทยานแห่งชาติที่ควรจะเป็นแหล่งเรียนรู้ และค่อยๆ เปลี่ยนเปลี่ยนให้นักท่องเที่ยวรู้ซึ่งถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติก็อ่อนด้อยลงไปเพียงเวลาไม่นานพื้นที่ทางธรรมชาติทั่วประเทศต่างถูกปรับเปลี่ยนโดยมีการพัฒนาปรับปรุง และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสบายที่ขัดแย้งกับความคิดด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ควรจะเป็นจนเป็นสิ่งที่สวนทางกับเป้าหมายความยั่งยืนที่ประชาคม โลกต่างพยายามร่วมกันทำให้เกิดความยั่งยืนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อาคารศูนย์บริการ ที่พักนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น และไม่กลมกลืนกับธรรมชาติถูกสร้างขึ้นอย่างมากมายโดยขาดการวางแผนที่ดีขาดการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ทางการท่องเที่ยว ภายหลังจากการเปิดแหล่งท่องเที่ยวเพียงไม่นานจนส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมากมายถูกพัฒนาผิดทิศทางเกิดการเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว และถูกทิ้งร้างกลายเป็นอนุสรณ์ของการท่องเที่ยวของเมืองไทยเรานี้ที่สุด สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นเหตุอันสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า ถึงเวลาที่จะต้องกลับมาทบทวนสิ่งที่ได้ดำเนินการไปว่า ถูกทางมากน้อยเพียงไรชุมชนจะต้องทำความเข้าใจจุดยืนและยอมรับภาระ และหน้าที่อะไรบ้างก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง จะขออธิบายข้อสังเกตดังนี้

1. ชุมชนเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างจริงจังหรือไม่ ควรจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้ ร่วมคิด และตัดสินใจร่วมกันตั้งแต่ต้น
2. ตระหนักรู้ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ทั้งแง่บวกและลบที่อาจจะเกิดขึ้น ต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาหลายชุมชนรับรู้เพียงด้านบวกและผลประโยชน์เพียงส่วนเดียว
3. ยึดมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมและประเพณีของชุมชน โดยเข้าใจถึงผลการเปลี่ยนแปลงหากการท่องเที่ยวเข้ามาแล้วจะไม่ทำให้สิ่งดีดีเหล่านี้เปลี่ยนแปลงไปได้โดยง่าย
4. เข้าใจให้ตรงกันว่า การท่องเที่ยวเป็นเพียงเครื่องมือที่จะทำให้คนในชุมชนได้มาคิดร่วมกันทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการคิดและความเข้มแข็งของชุมชนเป็นเรื่องหลัก ผลตอบแทนเป็นเรื่องรองหรือรายได้เสริมนั่นเอง
5. วางแผนล่วงหน้าเรื่องเงินๆ ทองๆ ให้เกิดความยุติธรรมและกระจายรายได้ให้ทั่วถึงมากที่สุด เพราะหลายแห่งเมื่อจัดสรรไม่ลงตัว จะเกิดความขัดแย้งและความแตกแยกในที่สุด และควรจัดแบ่งส่วนหนึ่งของรายได้กลับมาใช้พัฒนา พื้นฟูธรรมชาติและสังคมด้วย
6. นักท่องเที่ยวคาดหวังว่าจะมีการนำเสนอหรือสื่อความหมายทางวัฒนธรรม หรือ ธรรมชาติที่เข้าใจง่าย เป็นกันเอง มีใช้การพาไปให้ถึงที่ท่องเที่ยวจริงๆ ควรมีการพูดคุยหรือให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วย
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องเคารพกฎเกณฑ์อันดีงามของชุมชน และสังคมนั้นๆ และเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวด้วย
8. มุ่งเน้นการจัดการที่ดี เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวส่วนมากจะจัดการ ได้ไม่เหมาะสม สำหรับความมีคุณค่าในตัวเองบางครั้งมุ่งจัดการเพื่อให้นักท่องเที่ยวสะดวกแต่ลืมคำนึงถึงสภาพการดูแลรักษาธรรมชาติและวัฒนธรรม
9. การจัดการอย่างเหมาะสมในด้าน
 - 9.1 การจัดการขยะที่จะต้องให้มีน้อยที่สุดหรือพยายามให้นักท่องเที่ยวนำกลับไป ด้วย
 - 9.2 คุณภาพน้ำ ที่จะต้องพยายามลดน้ำทิ้งน้ำเสียจากการท่องเที่ยว ทำแหล่งน้ำให้สะอาดที่สุดในกรณีมีแหล่งน้ำตก หรือธารน้ำธรรมชาติ ไม่ควรใช้ยาสระผมหรือสบู่เนื่องจากจะส่งผลถึงสัตว์ พืช และระบบนิเวศ
 - 9.3 การจัดการเสียง การควบคุมไม่ให้เกิดเสียงอึกทึกกรึกโครม ไม่ว่าจะมาจากเสียงนักท่องเที่ยว เครื่องยนต์ หรือแม้กระทั่งเสียงเพลง หรือเครื่องเสียง เพราะนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบธรรมชาติมักชอบความสงบด้วย

9.4 การดูแลความปลอดภัย ให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ซึ่งสำคัญมาก ความปลอดภัยเป็นประเด็นสำคัญอันดับต้นๆ ที่นักท่องเที่ยวทุกคนคำนึงถึง ดังนั้นการจัดการด้านนี้ ต้องมีความพร้อมมากที่สุดเช่นกัน รวมถึงการเตรียมการเรื่องการปฐมพยาบาลอย่างถูกต้องด้วย

10. การแบ่งพื้นที่ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน ไม่ควรเปิดให้ท่องเที่ยวได้ทั้งหมด เพราะในบางครั้งอาจเป็นการรบกวนความสงบสุขของชุมชน หรือพื้นที่ธรรมชาติที่ควรจะสงวนให้ธรรมชาติได้พื้นที่ด้วย ดังนั้นควรวางแผนเรื่องการจัดแบ่งสรรพื้นที่ตั้งแต่แรก

11. คำนึงถึง ความสามารถรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวด้านการจัดการและบริการที่มีขีดจำกัด ไม่ใช่จะรับได้เรื่อยๆ อย่างไม่มีขีดจำกัด มิฉะนั้นจะส่งผลทำให้การท่องเที่ยวในพื้นที่เสื่อมโทรมและเสื่อมความนิยมลงอย่างรวดเร็ว

12. คุณภาพการให้บริการ ทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร การเดินทาง ความเป็นอยู่ ที่พัก อาหารท้องถิ่น และที่สำคัญเสน่ห์ของการท่องเที่ยวในชุมชนไทย คือ อธิษาศัย น้ำใจไมตรี ความเอื้ออาทร และรอยยิ้มนั่นเอง

13. ร่วมกันวางแผนรองรับการพัฒนา และป้องกันผลกระทบทั้งด้านธรรมชาติและวัฒนธรรม ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต ซึ่งอาจจะพัฒนาไปสู่การเป็น แผนปฏิบัติการแผนยุทธศาสตร์ หรือแม้แต่แผนแม่บทได้ในที่สุด

14. พยายามเผยแพร่และหาโอกาสสร้างคนรุ่นใหม่ให้ได้มีโอกาสก้าวหน้าเข้ามาทำงานเพื่อชุมชน และค่อยๆ สร้างการยอมรับในชุมชนเองจนสามารถมีกลุ่มอายุต่างๆ กันและถ่ายทอดวิธีการแนวทางและภูมิปัญญาให้สืบทอดไปได้

15. พัฒนาและหาโอกาสที่จะให้ชุมชนได้เรียนรู้จากความสำเร็จ ปัญหา และแนวทางแก้ไข ปัญหาของรูปแบบการบริหารจัดการของชุมชนอื่นๆ อยู่เสมอเพื่อการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน จึงเป็นโอกาสดีที่ชุมชนต่างๆ จะได้หันกลับมาทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นทุกแง่มุมทั้งบวกและลบ พร้อมกับพิจารณาโอกาสของชุมชนต่อไปในอนาคตว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนนั้น ส่งผลดีต่อชุมชนในระยะยาวจริงหรือไม่ ชุมชนจะจัดการอย่างไรต่อไป ในภาพรวมเราไม่สามารถแยกการพัฒนาการท่องเที่ยวออกจากการพัฒนาอื่น ๆ ของชุมชนได้ หากการพัฒนาขึ้นพื้นฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น การศึกษา สาธารณสุข คุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่มั่นคงเรียบง่าย วัฒนธรรมที่ดีงาม น้ำใจไมตรีและรอยยิ้มจากใจคนไทยด้วยกัน ยังถูกละเลยเพิกเฉย การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่หลายคนคิดว่าเป็นทางรอดของความเป็นไทยก็คงไม่อาจจะถึงฝั่งฝันได้

การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชุมชนในภาคเหนือ

หมู่บ้านหรือชุมชนท่องเที่ยวในภาคเหนือ ส่วนใหญ่จะเป็นหมู่บ้านที่มีการท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้าน หรือชุมชนเป็นระยะเวลายาวนาน และก่อนที่จะมีการจัดการท่องเที่ยวชุมชนนั้น ในลักษณะของการเป็นหมู่บ้านทางผ่าน โดยชาวบ้านไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว และไม่ได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแต่อย่างใด เช่น บ้านห้วยฮี้ ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับเขตอุทยานแห่งชาติดอยปุย จ.แม่ฮ่องสอน บ้านกลางหลวงมีที่ตั้งอยู่ใกล้ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่ ต่อมาเมื่อมีกระแสการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกิดขึ้น จึงเริ่มมีหน่วยงานเข้ามาให้การสนับสนุน และให้ความรู้กับชาวบ้านในการจัดการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวโดยชุมชนขึ้นเมื่อชาวบ้านมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวและสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเอง หน่วยงานต่างๆก็ถอนตัวออกไป การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคเหนือเป็นการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม มีบางหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านแม่กำปอง จ.เชียงใหม่ ที่การท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการริเริ่มและการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านก่อนที่จะมีหน่วยงานของรัฐเข้าไปให้การสนับสนุน จนหมู่บ้านกลายเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ ดังนั้นจึงอาจแบ่งความเป็นมาของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคเหนือออกเป็น 2 ลักษณะตามความเป็นมา ได้แก่ การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการเข้ามาให้คำแนะนำจากหน่วยงาน หรือบุคคลภายนอกชุมชน และการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการริเริ่มของคนภายในชุมชน (กรวรรณ สังขกร, 2552, 51-52)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคเหนือ

1. ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดองและร่วมแรงร่วมใจกัน
2. ชุมชนมีความรู้เรื่องการท่องเที่ยว
3. ชุมชนมีแหล่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น ป่าชุมชน น้ำตก เป็นต้น
4. ชุมชนมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่าสนใจหรืออาจมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ในชุมชน เช่น พิพิธภัณฑสถานชาวบ้าน
5. ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์
6. ชุมชนมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ มีเอกลักษณ์ มีภูมิปัญญาของตนเอง
7. ชุมชนสามารถให้บริการที่พิถีพิถันแบบโฮมสเตย์แก่นักท่องเที่ยว
8. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการและรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวร่วมกัน
9. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน

การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

สำหรับการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในภาคเหนือ นั้น ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือคัดเลือกจากชาวบ้านในหมู่บ้านให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ส่วนสมาชิกของกลุ่มท่องเที่ยวนั้น อาจจะเป็นสมาชิกโดยการสมัครใจ หรืออาจเป็นสมาชิกโดยการซื้อหุ้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละชุมชน

รูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคเหนือ

1. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบสหกรณ์

โดยชาวบ้านจะรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มสหกรณ์การท่องเที่ยวขึ้นในชุมชน มีการจดทะเบียนในรูปแบบสหกรณ์ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ซึ่งคัดเลือกกันเองในกลุ่มของชาวบ้าน เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการและดำเนินการจัดการท่องเที่ยวชาวบ้านที่ต้องการเป็นสมาชิกกลุ่มต้องซื้อหุ้น และเมื่อมีการปันผลก็จะได้รับการปันผลตามจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ หมู่บ้านที่มีรูปแบบการบริหารจัดการลักษณะนี้ เช่น บ้านแม่กำปอง จ.เชียงใหม่

2. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบศูนย์การท่องเที่ยว

ชาวบ้านจะรวมกลุ่มกันจัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยวของชุมชนขึ้น โดยศูนย์การท่องเที่ยวนี้ อาจใช้เป็นศูนย์กลางในการจัดประชุมสำหรับสมาชิกกลุ่ม ใช้เป็นจุดรับนักท่องเที่ยว เป็นสถานที่จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนการบริหารจัดการนั้นก็จะมีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการกลุ่มเช่นเดียวกับ รูปแบบสหกรณ์บางชุมชนอาจเปิดโอกาสให้ชาวบ้าน ทุกหลังคาเรือนในหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มโดยไม่ต้องซื้อหุ้น เช่น บ้านห้วยที่ จ.แม่ฮ่องสอน ในขณะที่บางชุมชนชาวบ้านต้องมีการซื้อหุ้นเพื่อเข้าเป็นสมาชิก เช่น บ้านแม่กลางหลวง จ.เชียงใหม่ ซึ่งเป็นการปันผลก็ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละหมู่บ้าน

3. การบริหารจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบคณะกรรมการท่องเที่ยว

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาคเหนือส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการท่องเที่ยว กล่าวคือ ชาวบ้านในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวขึ้น จากนั้นก็มีการคัดเลือกตัวแทนเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มในรูปแบบของ คณะกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งก็คล้ายคลึงกับการบริหารจัดการในรูปแบบสหกรณ์ และรูปแบบการจัดศูนย์การท่องเที่ยว ซึ่งการบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการท่องเที่ยวนี้ บางชุมชนสมาชิกกลุ่มอาจมาจากการเข้าร่วมโดยสมัครใจ ไม่มีการซื้อหุ้นแต่อย่างใด และบางชุมชนสมาชิกกลุ่มอาจมาจากการ

เข้าร่วมโดยสมัครใจ ไม่มีการซื้อหุ้นแต่อย่างใด และบางชุมชนสมาชิกกลุ่มอาจมาจากการซื้อหุ้นเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งการปันผลประโยชน์ก็ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของแต่ละหมู่บ้าน

แนวคิดเกี่ยวกับบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม (Homestay)

จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ เริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้ การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว หลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรม โฮมสเตย์ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมาก ทั้งจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ จากการสืบค้นและติดตามความเป็นมา พบว่าการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ในประเทศไทยเกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน แต่รูปแบบและกิจกรรมอาจมีลักษณะที่แตกต่างกันไป โดยสามารถแบ่งตามยุคสมัยได้ดังนี้

ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525)

การท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับผิดชอบต่อปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ การท่องเที่ยวรูปแบบโฮมสเตย์กระจายไปในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยว จะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทาง การเดินป่า

ยุคกลาง (ปี 2526 - 2536)

กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างในรูปแบบของโฮมสเตย์ ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขาที่กว้างขวางมากขึ้น อย่างไรก็ตามในขณะนี้การท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัดการในรูปแบบโฮมสเตย์เริ่มสร้างปัญหาต่างๆขึ้นในสังคม เช่นปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

ยุคตั้งแต่ปี 2537 – ปัจจุบัน

ยุคนี้เป็นการเน้นกระแส การพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจะพบได้ว่า การท่องเที่ยว จะมีแนวโน้มที่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบ โฮมสเตย์ โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคมทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่าพื้นที่ที่ดำเนินการเรื่องโฮมสเตย์ก็จะเป็นพื้นที่ที่องค์กรพัฒนา

เอกชนไทย เข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/อวนลาก อวนรุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น หมู่บ้านคีรีวง จ.นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (เกษตรทางเลือก)บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เข้มเฉลิม (เกษตรยั่งยืน)

ปี 2539 เป็นต้นมา

ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบ การท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourism และโฮมสเตย์ จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุกหน่วยงานของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมโฮมสเตย์เพิ่มมากขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโลกโอง อ.กุสินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ บ้านทรงไทยที่ตำบลปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่ชนกลุ่มน้อย หมู่บ้านชาวเขาหลายพื้นที่ที่มีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์ด้วยเช่นกัน

ในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) กำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น ทั้งในกลุ่มชาวไทยและ ชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม หัตถกรรมของท้องถิ่น โดยมีโฮมสเตย์ที่มีความหมายมากกว่าการเป็นที่พักเนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบ ที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของ นักท่องเที่ยว อย่างหนึ่ง ซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลาง และจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมอยู่ด้วย

การท่องเที่ยวแบบสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Homestay) เป็นบริการการท่องเที่ยวประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเข้าพักกับเจ้าของบ้าน ที่ยินดีให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยอัธยาศัย น้ำใจไมตรีเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีของชาวบ้าน นักท่องเที่ยวจะพักอาศัยอยู่กับ และทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันร่วมกับเจ้าของบ้าน เช่น การทำนา ทำสวน หาผัก หาปลา ไปวัด ทำบุญ นอกจากนี้แล้วยังเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง เช่น เล่นน้ำตก จักรยาน นั่งเรือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ฯลฯ

ชุมชนที่น่าสนใจจะจัดบ้านพักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทจะต้องมีการรวมกลุ่มกันอย่างน้อย 3 หลังคาเรือน มีการบริหารจัดการแบ่งสรรผลประโยชน์เพื่อส่วนรวมร่วมกัน โดยขอขึ้นประเมินมาตรฐานได้ที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา(ยื่นเรื่องผ่านสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัดที่ชุมชนสังกัดอยู่) สำหรับผู้ที่มีบ้าน หรือห้องพักให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าของคนเดียวไม่มีการรวมกลุ่มกันในชุมชนจะไม่จัดว่าเป็นที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หรือ Homestay ตามที่มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

Homestay ถือเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านซึ่งใช้บ้านเป็นศูนย์กลางโดยเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว วัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนเข้าด้วยกัน ทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้านมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้วยความเต็มใจพร้อมทั้งจัดที่พักและอาหาร การนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงโดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม การจัดกิจกรรมที่พักสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนบ หรือ Homestay จึงเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งที่สามารถนำมาพัฒนาชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนร่วมคิด ร่วมทำงานร่วมกัน สร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนเป็นหลัก ผลตอบแทนเป็นเรื่องราว หรือเป็นแคร่ายได้เสริม

นอกจากนั้น ยังได้จำกัดความของโฮมสเตย์มาตรฐานไทย เนื่องจากการคัดสรรโฮมสเตย์มาตรฐานไทยครั้งนี้ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีความมุ่งหวังที่จะให้โฮมสเตย์มาตรฐานไทย คงความเป็นเอกลักษณ์ และสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นที่ก่อให้เกิดรายได้ของชุมชน เช่น สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) เป็นต้น อีกทั้งเพื่อให้โฮมสเตย์เป็นกิจกรรมที่เสริมรายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลักของชุมชน โดยก่อให้เกิดประโยชน์และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอย่างแท้จริง จึงให้จำกัดความของโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ที่จะเข้ารับการประเมินเพื่อคัดสรรโฮมสเตย์มาตรฐานไทย ดังนี้

โฮมสเตย์มาตรฐานไทย หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทมาตรฐานไทย

หมายถึง บ้านที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนในชุมชนเป็นเจ้าของ และเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวอาศัยอยู่ประจำ หรือใช้ชีวิตประจำวันอยู่ในบ้านดังกล่าว นอกจากนี้ บ้านดังกล่าวต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเตย์ กล่าวคือ

1. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเตย์เป็นเพียงรายได้เสริม นอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น
2. มีพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์ สามารถนำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้
3. นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตระหว่างกัน
4. สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว

5. เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการโฮมสเตย์เป็นอย่างดี
6. บ้านควรเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเตย์ของชุมชน

การจัดการโฮมสเตย์เบื้องต้น

หลักการของโฮมสเตย์ เป็นเรื่องที่สำคัญที่ทุกฝ่ายตั้งแต่รัฐบาล ไปจนถึงชุมชน จะต้องเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อมิให้การส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับโฮมสเตย์หลงทาง และก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง ประการแรก ต้องไม่ถือเป็นการนโยบายว่าจะต้องมีโฮมสเตย์เกิดขึ้นในทุก ๆ หมู่บ้านแต่ต้องคำนึงถึงความพร้อม ความรู้ความเข้าใจของชุมชนเป็นสำคัญ และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเน้นจุดขายอยู่ที่วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ และให้เข้าใจตั้งแต่เริ่มแรกว่า การท่องเที่ยวนี้จะเป็นเพียงรายได้เสริมมิใช่รายได้หลักของชุมชน

โดยสรุปชุมชนต้องมีความเข้มแข็งมีความรู้เท่าทันสิ่งทีนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงและเข้าใจวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ตนกำลังดำเนินการ เนื่องจากโฮมสเตย์ หรือที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่บ้านพักในชุมชนดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับที่พักจึงเป็นสิ่งทีสำคัญทีชุมชนหรือเจ้าของบ้านต้องมีหลักและแนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งอาจเรียกว่าบัญญัติ 10 ประการ ดังนี้

1. เตียงนอนทีสะอาด สะดวก ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ในราคา สมเหตุสมผล
2. ห้องอาบน้ำและส้วมทีสะอาด
3. อาหารพื้นบ้านง่าย ๆ แต่ปรุงมาอย่างดี
4. ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบททีสวยงาม
5. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
6. กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น เดินป่า ตกปลา ซักผ้า ปั่นเขา ซักจักรยาน
7. ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายสินค้าของทีระลึก
8. ความบันเทิง การแสดงพื้นบ้าน เช่น ดนตรี การเต้นรำ
9. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
10. ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของ เจ้าบ้าน

แนวทางของโฮมสเตย์หรือบัญญัติ 10 ประการ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการจัดบ้านพัก 5 ข้อด้วยกันได้แก่ 1,2,3,4, และ 10 ส่วนข้ออื่น ๆ กล่าวถึงสภาพแวดล้อมทีเป็นสิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว และเป็นกิจกรรมทีชุมชนจัดให้นักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมดังกล่าวสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของชุมชนอย่างแท้จริง มิใช่เป็นการจัดฉากแต่อย่างใด

แนวทางการพัฒนา

การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท เป็นจุดขายที่สำคัญ ที่นักท่องเที่ยว ให้ความสำคัญ การจัดกิจกรรม ที่พักผ่อน ผ่อนคลาย วัฒนธรรมชนบท จึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับนักท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวชุมชน และเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่น ที่ไม่ใช่คู่แข่งในเชิงพาณิชย์ ในพื้นที่ที่มี โรงแรม หรือรีสอร์ท จึงไม่ถือเป็นการประกอบการที่พิกในเชิงธุรกิจบริการที่มีเสนอให้กับนักท่องเที่ยวและ เป็นสิ่งที่ควรพิจารณาในการพัฒนาโฮมสเตย์ มีดังนี้

1. วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท
2. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ
3. ความปลอดภัย
4. ความสะอาด
5. ห้องพักร่วมอาหาร
6. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism)

การท่องเที่ยวสามารถเป็นเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาต่างๆ พยายามพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เจริญก้าวหน้าด้วยการสร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวและให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังประเทศของตนมากที่สุดแต่เนื่องจากการท่องเที่ยวที่ผ่านมาเป็นการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม (Conventional Tourism) ซึ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ แต่ไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนท้องถิ่น ทำให้ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายเกิดความเสื่อมโทรมไม่สามารถปรับคืนสู่สภาพเดิม ประกอบกับกระแสอนุรักษ์และเสียงเรียกร้องให้คืนสภาพความสมบูรณ์แก่ธรรมชาติได้ทวีความรุนแรงและต่อเนื่องจนกระทั่งประมาณปี ค.ศ. 1972 (พ.ศ. 2515) เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิดการท่องเที่ยวของคนกลุ่มหนึ่งในยุโรปและอเมริกาที่ไม่พอใจการท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม ได้กล่าวหาว่าการท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ทรัพยากรถูกทำลายไป

จึงเกิดกระแสความคิดที่จะปรับกระบวนการและวิถีทัศนของการท่องเที่ยวเสียใหม่ โดยมีสาเหตุมาจากแนวโน้ม 2 ประการมาประจวบกันคือ

1. แนวโน้มเรื่องการอนุรักษ์ การเพิ่มขึ้นของประชากรและการถดถอยของภาวะเศรษฐกิจในหลายประเทศ มีแนวโน้มก่อให้เกิดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เพิ่มขึ้น เช่น การตัดไม้ การทำเหมืองแร่ ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายและเสื่อมโทรม

2. แนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยว ปัจจุบันคนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น และมีแนวโน้มการเดินทางท่องเที่ยวแบบผจญภัยเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง

จากแนวโน้มทั้ง 2 ประการ ส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงและต่อเนื่องมีการโจมตี การท่องเที่ยวมากขึ้นว่าเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อผลเสียต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว และกระแสเรียกร้องนี้ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดีจากทั้งภาครัฐและเอกชนในการตระหนักถึงการพัฒนารท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อันเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้น ณ เมืองแวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. 1990 (พ.ศ. 2533) หรือที่เรียกว่า Global'90 Conference ผลของการประชุมครั้งนี้ทำให้เกิดหลักการของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนขึ้น ต่อมาการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nation Conference on Environment and Development :UNCED) หรือEarth Summit ที่นครริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิลเมื่อเดือนมิถุนายน 2535 ได้มีการลงนามรับรองเอกสารสำคัญเฉพาะ “แผนปฏิบัติการ 21 หรือ Agenda 21” นับเป็นแผนแม่บทของโลกสำหรับการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านสังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม จึงก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

สำหรับประเทศไทยได้มีการตอบสนองการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนอย่างเด่นชัด ทั้งภาครัฐและเอกชนและประชาชนทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น โดยในปี พ.ศ. 2538 - 2539 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ผลักดันให้เกิดนโยบายและแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้นในปี พ.ศ. 2539 - 2540 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ได้กำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ (Nation Eco tourism Policy) ขึ้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

การประชุม Globe'90 ณ ประเทศ แคนาดา ได้กำกักัดความไว้ว่า“การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน” หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยที่มีการป้องกันและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลัง โดยในที่นี้การท่องเที่ยว หมายถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความงามทางสุนทรียภาพในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และระบบนิเวศไว้ด้วย

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อม และพัฒนาหรือการประชุม EARTH SUMMIT ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะจุดหมายปลายทางจะเป็นที่ใด จะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก ทั้งในเมืองและชนบท

Robert Cleverdon และ WTO (อ้างถึงใน สรัสวดี อาสาสรรพกิจ, 2542, 10) เสนอว่าการพัฒนา การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆของอนุชนรุ่นหลัง ด้วยการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความหมายต่อการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคมและความงามทางสุนทรียภาพในขณะที่ยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย ทั้งนี้ แนวความคิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวมปรับ สภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนไป ขอบเขตการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกส่วนของการท่องเที่ยว คือ

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องดำรงอยู่ได้
2. มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ
3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดใจไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย
4. กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ
5. ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติสังคมวัฒนธรรมต้องไม่มีหรือมีน้อยสุด

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, 7) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ว่าการท่องเที่ยวของกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอแต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดหรือไม่มีเลยอย่างสิ้นขาด

สามารถสรุปอย่างง่าย ๆ ได้ว่าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

ศรันย์ เลิศรักษ์มงคล (อ้างถึงใน ชลธร ทิพย์สุวรรณ, 2548, 12) ได้ในหลักการของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ 7 ประการ คือ ประการหนึ่งการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางธรรมต่าง ๆ แก่ลูกหลาน ประการที่สองการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการอบรมให้เห็นความสำคัญของวัฒนธรรมทางธรรมรวมถึงโบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นนั้น ประการที่สามการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องปฏิบัติ และร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุนั้นอย่างต่อเนื่อง ประการที่สี่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องร่วมกันฟื้นฟูเพิ่มเติมที่ หากทรัพยากรดังกล่าวข้างต้นถูกปล่อยปละละเลย ประการที่ห้าการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องประสานกับรัฐในการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักและสนใจแก่คนทั่วไป ประการที่หกการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องปฏิบัติตนเป็นเจ้าบ้านที่ดี และเฝ้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ และประการที่เจ็ดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวให้สมบูรณ์

หลักการสำหรับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย (2549, 8-11) ได้แนะนำหลักการสำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการรวมเอาวิสัยทัศน์ที่กว้างของการพัฒนาอย่างยั่งยืนเข้าไปบูรณาการกับนโยบายและการปฏิบัติการของท้องถิ่น โดยใช้หลักเกณฑ์ 18 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ

1. สมาชิกของชุมชนจะต้องควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน กำหนดแหล่งทรัพยากรที่จะต้องได้รับการทำนุบำรุงและส่งเสริม รวมทั้งการร่วมกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาและบริหารจัดการ นอกจากนี้สมาชิกของชุมชนจะต้องเข้าร่วมในการดำเนินการตามแนวทางและกลยุทธ์ที่ได้กำหนดขึ้น รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านบริการการสาธารณสุขปโภคและการอำนวยความสะดวก
2. นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวควรพัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

3. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจะต้องรวมถึงโอกาสในการจ้างงานที่มีคุณภาพ การจัดการงานที่ดีและเหมาะสมให้กับคนในพื้นที่ที่จะเป็นส่วนหนึ่งของภาพรวมของการพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ และหนึ่งในกระบวนการจ้างงานที่มีคุณภาพนั้น คือการให้โอกาสคนท้องถิ่นเข้ามาร่วมบริหารและจัดการ โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า ฯลฯ นอกจากนี้ การให้การศึกษา การฝึกอบรมกับคนในท้องถิ่น และการให้โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจ ก็ถือเป็นส่วนสำคัญของนโยบายการพัฒนาประเภทนี้ด้วย

4. การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรเป็นไปอย่างกว้างขวางในแต่ละพื้นที่ๆ มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่างๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการวางแผน ในการพัฒนา และการดำเนินงานบริหารทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการด้านต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีการกระจายของผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันในระหว่างสมาชิกชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการต่างๆ

5. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะต้องให้ความเสมอภาคระหว่างคนรุ่นต่างๆ การกระจายต้นทุนและผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องเกิดขึ้นทั้งในคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม กับคนรุ่นต่อ ๆ ไป เราทุกคน ไม่ว่าจะแก่นักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว และชุมชนควรรักษาทรัพยากรไว้ให้อยู่ในสภาพที่ดีไม่น้อยกว่าสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาสู่สภาพเดิมได้

6. การวางแผนระยะยาวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าพื้นที่นั้นๆ จะไม่เสียหายจากการดำเนินกิจกรรมใดๆ เพียงเพื่อประโยชน์ระยะสั้น และละทิ้งไปเมื่อ นักท่องเที่ยวและนักธุรกิจหมดความสนใจและย้ายไปที่อื่นๆ การวางแผนระยะยาวจะช่วยส่งเสริมให้มีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ ในเชิงรุกเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพื้นที่ และช่วยสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของท้องถิ่น

7. ความกลมกลืนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยว สถานที่ และชุมชน องค์ประกอบสำคัญได้แก่การสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์ในพื้นที่ และความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและมนุษย์ ตลอดจนการตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือระหว่างรัฐบาลชุมชนท้องถิ่นและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนองค์กรไม่แสวงกำไรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. กลยุทธ์และแผนด้านการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับนวัตกรรม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่างๆ

9. ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดขึ้นระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติในระดับต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นมาก โดยเฉพาะนโยบายด้าน

การท่องเที่ยวและนโยบายสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ให้บริการด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการขนส่ง ที่จอดรถ ความสามารถในการรองรับด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ความสามารถในการกำจัดน้ำเสีย จะต้องได้รับการพิจารณาพร้อมกับแผนการท่องเที่ยวและพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

10. การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากแต่ละธุรกิจหรือการดำเนินงานด้านหนึ่งด้านใด ย่อมมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการหรือคุณภาพการทำงานของธุรกิจด้านอื่นๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

11. มีความจำเป็นที่จะต้องทำการประเมินผลกระทบที่จะเกิดจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับของพื้นที่จะต้องได้รับการพิจารณา โดยครอบคลุมทั้งข้อจำกัดและการพัฒนาด้านกายภาพ ด้านธรรมชาติด้านสังคมและวัฒนธรรมจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อจำกัดของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม แผนและการดำเนินงานใดๆ ควรได้รับการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงแก้ไขความเหมาะสม

12. จะต้องมีการพัฒนาแนวทางหรือหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการ ประเมินผลกระทบนอกจากนี้จะต้องมีการสร้างประมวลจรรยาบรรณในการปฏิบัติสำหรับการท่องเที่ยวในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาดัชนีชี้วัดและขีดจำกัดสำหรับชี้วัดผลกระทบ และความสำเร็จของโครงการท่องเที่ยว กลยุทธ์สำหรับการปกป้องและติดตามตรวจสอบเป็น สิ่งจำเป็นหากชุมชนต้องการปกป้องรักษาทรัพยากร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวของพวกเขา

13. การวางแผนการท่องเที่ยวจะต้องเปลี่ยนแปลงจากแนวทางดั้งเดิมที่เน้นการเติบโตของอุตสาหกรรมมาเป็นการให้ความสำคัญของโอกาสในการจ้างงาน และพัฒนารายได้ รวมทั้งคุณภาพชีวิตของคนท้องถิ่นด้วย และในขณะเดียวกันก็ต้องแน่ใจว่า การตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนานั้นสะท้อนให้เห็นถึง การตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร สาธารณะต่างๆ เช่น น้ำ อากาศและที่ดินของส่วนรวมควรมีความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ในฐานะของผู้ใช้ทั้งนี้เพื่อเป็นที่แน่ชัดว่าทรัพยากรเหล่านี้ไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

14. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการศึกษาและหลักสูตรอบรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสาธารณะชน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถทางธุรกิจ การประกอบอาชีพ และความเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ

15. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรวมถึงกิจกรรมและการดำเนินการที่จะช่วยส่งเสริมลักษณะเด่นของสภาพภูมิทัศน์และพื้นที่ในบริเวณนั้น ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน และโอกาสในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ควรมุ่งให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณภาพ อัน

นำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ขณะที่ยังยึดมั่นในหลักการอื่นๆ ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

16. ขนาดและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวจะต้องสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดและขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรในพื้นที่ โดยเน้นการส่งเสริมให้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็ก และบริการที่มีผลกระทบน้อย

17. กระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะต้องช่วยดำรงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ทั้งนี้ โดยใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานของสากล

18. การตลาดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ควรให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับในขณะที่ยังเน้นหลักการข้ออื่นๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น การส่งเสริมการตลาดดังกล่าวควรกระทำอย่างมีสำนึกรับผิดชอบต่อและสะท้อนจริยธรรมของการบริหารจัดการของแหล่งพื้นที่การท่องเที่ยว

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พยอม ชรรมบุตร (2542, 4-6) ได้รวบรวมแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้ ในปัจจุบันราชบัณฑิตยสถานได้ใช้คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ” แทน การท่องเที่ยวจัดเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดในโลก ในปี ค.ศ. 1995 สภาการท่องเที่ยวของโลกได้รายงานว่าการท่องเที่ยวสามารถสร้างงานได้ถึง 212 ล้านงาน

ในปี ค.ศ. 1994 มีนักท่องเที่ยวนานาชาติรวม 500 ล้านคน ซึ่งในปี ค.ศ. 2005 จะเพิ่มขึ้นเป็น 650 ล้านคน การเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติมากขึ้น ทำให้เกิดรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น (Ecotourism)

คำที่ใช้เรียกชื่อ Ecotourism นั้นมีชื่อต่างๆ กัน ได้แก่

- Nature-based tourism
- Natural history tourism
- Environmental pilgrimage
- Nature tourism
- Environment-friendly tourism
- Sustainable tourism

- Alternative tourism
- Soft tourism
- Nature-oriented tourism
- Green tourism
- Appropriate tourism
- Community-based tourism
- Ethical tourism
- Nature travel
- Wildlife tourism
- Special interest tourism
- Responsible tourism
- Soft & hard tourism

ชื่อต่างๆ เหล่านี้มีจุดเน้นที่ต่างกัน หากแต่ในหลักการจะมีจุดร่วมกัน แม้ในการประชุมของการท่องเที่ยวโลก ที่เมืองลันซาโรเต (Lanzarote) ที่ประเทศสเปน เมื่อเดือนเมษายน 2538 และในการประชุมองค์การเอกชนในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกในเดือนพฤษภาคม 2538 ยังหาข้อสรุปตรงกันอย่างเป็นทางการของคำว่า Ecotourism ไม่ได้ สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยความร่วมมือของ The Canadian International Development Agency (CIDA) และ Australian International Development Assistance Bureau (AIDAB) ได้จัดการประชุมนานาชาติ เรื่อง Ecotourism : Concept, design and strategy เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2538 โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้าน Ecotourism จากประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย ยุโรปและประเทศต่างๆ ในภาคพื้นเอเชียแปซิฟิก เข้าร่วมสัมมนา รวมทั้งสิ้น 250 คน และที่ประชุมดังกล่าวได้ให้คำจำกัดความของ Ecotourism ได้อย่างชัดเจนและเป็นเอกภาพ ดังนี้

Features	Speaker	Buckly	Dearden	Dowling	Christ	Boer
การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (Nature Based)	*	*	*	*	*	*
การจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable managed)	*	*	*	*	*	*
การรวมตัวของสังคมและวัฒนธรรม (Inclusive of social and cultural aspects)	*	*	*	*	*	*
การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว (Education to tourists)	*	*	*	*	*	*
การให้การศึกษาแก่คนในท้องถิ่น (Education to local people)		*	*	*	*	*
ประโยชน์ของคนในท้องถิ่น (Benefit to local people)		*			*	
การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น (Involvement of local people)		*			*	
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากมุมมองเชิงตลาด (Product authentic)				*	*	
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Satisfies the tourism)				*	*	

ภาพที่ 3 คำจำกัดความของ Ecotourism

ที่มา : สถาบันการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2542, 2.

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม (Nature-based) ทั้งสิ่งแวดล้อมด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านสภาพภูมิศาสตร์และด้านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี โดยต้องยึดหลักสำคัญที่ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมเหล่านั้นไว้ให้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวทุกประเภทจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Sustainable managed) ประเทศทุกประเทศ ท้องถิ่นทุกท้องถิ่น จำเป็นต้องพยายามจัดการท่องเที่ยวของตนโดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม หรือกระทบให้น้อยที่สุด
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมถึงการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี กำนินิม ตลอดจนวิถีชีวิต เอกลักษณะของท้องถิ่น (Inclusive of social and culture aspects) และประเทศซึ่งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างทางด้านสังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลายเหล่านั้น
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องให้การศึกษาคือให้นักท่องเที่ยวและประชากรในท้องถิ่น (Environmentally education) เป็นการศึกษาที่ต้องการจะหยั่งรากลึกกลงในจิตสำนึกของแต่ละคนให้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่ง ในอันที่จะทะนุถนอมไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมรอบๆตัวเรา
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นที่การจัดการการท่องเที่ยว (Benefit and Involvement of local people) หมายถึง ประชาชนบนพื้นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและสามารถได้รับผลประโยชน์จากกำไรของการท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะเป็นบุญแก่สำคัญไปสู่อุตสาหกรรมรายได้นั้นเอง
6. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจากมุมมองเชิงตลาด (Product authentic) มีจุดเน้นที่ผลิตภัณฑ์คือโดยการท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้นต้องมีลักษณะครบตามเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1-5 มิใช่การนำเอาชื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไปติดลงบนผลิตภัณฑ์เดิมเท่านั้น
7. ความพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist satisfaction) นับเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นักท่องเที่ยวที่พอใจจึงจะกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมที่บริษัททัวร์เสนอต่อนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นกิจกรรมที่ตรงหรือเกินความคาดหวังของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ต้องอยู่ในกรอบของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเชิงการปรับกลยุทธ์เพื่อรองรับการท่องเที่ยวของคนจำนวนมาก (Mass tourism) ซึ่งมักมีการจัดการเชิงพาณิชย์เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเพื่อคนจำนวนมากที่เอื้อต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Greening mass tourism) โรเบิร์ต เอช เบอ์น (Robert H. Burns) แห่ง World Travel & Tourism Council (WTTC) ได้ให้แนวคิดว่าควรมีการสร้างรูปแบบใหม่ของบริการทัวร์และบริการโรงแรมให้เป็นไปในทิศทางในการสร้างสำนึกของความห่วงใยในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรูปแบบนี้จัดเป็นรูปแบบที่ควรทำอย่างเร่งด่วนที่สุด (สถาบันการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, 2542, 4)

ในช่วงปี ค.ศ. 1993 ได้มีการสร้างรูปแบบความร่วมมือของการวางแผนการพัฒนาในภาพรวมทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน แทนการที่ต่างฝ่ายต่างวางแผนอย่างที่ปฏิบัติกันมา การวางแผนพัฒนารูปแบบนี้จะทำให้ได้ทั้งแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรวมอยู่ในแผนพัฒนาเดียวกัน แผนพัฒนารูปแบบนี้จะมีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตต่างๆ ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการกลางแจ้งและเขตพื้นที่สำหรับการท่องเที่ยวเขตต่างๆ เหล่านี้ถูกกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อการพัฒนาาร่วมกัน ในภาพรวม เมื่อประมาณ 20 ปี ที่ผ่านมามีได้เกิดจุดเปลี่ยนรูปแบบของกิจกรรมแนวใหม่ของมนุษย์ โดยเน้นหลักการออกแบบเพื่อความยั่งยืน ทั้งทางด้านสถาปัตยกรรม ตั้งแต่การออกแบบ การเริ่มสร้างจนถึงการใช้งานและการควบคุมการใช้วัสดุที่ไม่มีสารพิษ การทะนุถนอมทรัพยากรธรรมชาติ ที่นำทรัพยากรกลับมาใช้ การสร้างจิตสำนึกระหว่างนักท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับทางวัฒนธรรม

ยุทธศาสตร์การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Strategy)

มนัส สุวรรณ (2530, 167-171) ได้นำเสนอกลวิธีในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังต่อไปนี้

1. การป้องกันสิ่งแวดล้อม กลวิธีคือสงวนและป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลรักษาทรัพยากรทางวัฒนธรรม คงรูปแบบวิถีชีวิตเดิม ตรวจสอบผลกระทบ ตั้งขอบเขตของการเปลี่ยนแปลง
2. การพัฒนาตัวสินค้า กลวิธีคือกำหนดบริเวณแนวทรัพยากรที่มีตัวสินค้าซึ่งอาจมีอยู่เดิมหรืออาจเกิดขึ้นใหม่ การพัฒนาสินค้าตัวใหม่ การแสดงเส้นทางในการเดินทาง โชนที่จะมีการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเป็นแพ็คเกจ (Package) ที่รวมทั้งการประสานงานกับธุรกิจอุตสาหกรรมอื่น

3. การตลาดและการโฆษณา กลวิธีคือกำหนดตลาดเป้าหมายการโฆษณาสินค้าแก่ลูกค้าที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาระบบการส่งผลิตภัณฑ์ที่รวดเร็ว การกำหนดบริเวณนั้นเป็นบริเวณของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การพัฒนาส่วนอื่นๆ การประเมินผลการโฆษณาและการตลาด
4. การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค กลวิธีคือการพัฒนาที่พักอาศัยให้สะดวกสบาย การพัฒนาทางคมนาคมในการเดินทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
5. ความสัมพันธ์ด้านอุตสาหกรรม กลวิธีคือนำความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism niche) มาใช้ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จัดทำเครือข่ายข้อมูล มีการประสานงานและโฆษณาในระดับนานาชาติ

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ (แหล่งท่องเที่ยว ต.โป่งแยง, 2554) มีดังนี้

ผานกกกเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้งที่ตั้งบ้านเรือนตามเนินเขาซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 1,000 เมตร จึงมีบรรยากาศเย็นสบาย และอากาศค่อนข้างหนาวในช่วงฤดูหนาว สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นสภาพป่าดิบชื้น และป่าดิบแห้งมีพันธุ์ไม้หลากหลายมีพืชสมุนไพรตามป่าระหว่างเส้นทางสู่หมู่บ้านผานกกกจะได้พบกับสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและหลากหลาย

ที่อยู่ 21/1 หมู่ 9 ต.โป่งแยง อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ 50180



ภาพที่ 4 แผนที่บ้านผานกกก

จุดเด่น ที่พักบนคอย สัมผัสผ่านหมอกบนขุนเขา ชมวิถีชีวิตชาวม้ง (ม้งขาว, ม้งลาย)

รางวัลที่ได้รับ :มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ปี พ.ศ. 2548ปี พ.ศ. 2550

ผานกกกเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้งตั้งบ้านเรือนตามเนินเขาซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 1,000 เมตร จึงมีบรรยากาศเย็นสบาย และอากาศค่อนข้างหนาวในช่วงฤดูหนาว สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นสภาพป่าดิบชื้น และป่าดิบแห้งมีพันธุ์ไม้หลากหลายมีพืชสมุนไพรตามป่าระหว่างเส้นทางสู่หมู่บ้านผานกกกจะได้พบกับสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและหลากหลาย เช่น สวนกล้วยไม้ ฟาร์มงู ศูนย์ฝึกลิง ปางช้าง แม่สา สวนพฤกษศาสตร์ เข้าสู่วillageบ้านผานกกกพบกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมประเพณีของม้ง และสามารถร่วมสนุกกับกิจกรรมต่างๆ

กิจกรรมท่องเที่ยว

1. ชมกิจกรรมภาคกลางวัน ได้แก่ ล้อเลื่อน ยิงหน้าไม้ การตีเหล็ก ทำเครื่องประดับ
2. ชมพิพิธภัณฑ์ และกระบวนการผลิตผ้าไหมกัญชง ชมผ้าลายตัด ชมผ้าลายเขียนเทียน งานปักกลดลายม้งอันประณีต
3. ชมศูนย์วัฒนธรรมชาวเขา ศิลปะการแต่งกาย
4. ชมกิจกรรมภาคกลางคืน ได้แก่ เดินรำเด็กคอย การเป่าลั่นทอง เป่าแคน การดำข้าวไร่ (ขนมม้งเดิม)
5. เดินชมสวนดอกเยอบีร่า กุหลาบ/เบญจมาศ ไม้ดอกเมืองหนาว ผักไซโยเต้และสวนลิ้นจี่ ไร่กาแฟอาราบิก้า
6. ชมผาซ็อง ผากลอง สัมผัสตำนานรักขุนหลวงวิลังคะ จามเทวี

อัตราค่าบริการที่พัก, อาหาร, รายการนำเที่ยว / รายละเอียด

ค่าบริการบ้านพักโฮมสเตย์ 100 บาท/คืน/คน - ค่าเดินทาง 50 บาท/หลัง/คืน -

ค่าบริการอาหาร 50 บาท/คน/มื้อ

ค่าผู้นำเที่ยวในหมู่บ้าน 200 บาท/วัน

ค่าบำรุงหมู่บ้าน 100 บาท/คน

การแสดงพื้นบ้าน 1,500 บาท/ครั้ง/คณะ

นวดตัว/นวดฝ่าเท้า 100 บาท/ชั่วโมง

สินค้าเด่น

1. ปลอกหมอน ผ้าปักชาวเขา

2. ผ้าคลุมเตียง
3. ผ้าลายเขียนเทียน
4. กระเป๋า , สร้อยข้อมือ, สร้อยข้อเท้า ,เครื่องเงิน

สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง :

ผานกกก ระยะห่างจากโฮมสเตย์ 3 กิโลเมตร เดินทางโดยรถยนต์ใช้เวลา 5 นาที

สวนผักชาโยเต้ เดินทางโดยเดินเท้าใช้เวลา 5 นาที

สวนดอกไม้เขอบีรา เดินทางโดยเดินเท้าใช้เวลา 5 นาที

ไร่เกษตรของชาวบ้านผานกกก

ศูนย์วัฒนธรรมชาวเขา (หัตถกรรมชาวเขา) ที่จัดแสดงเครื่องมือเครื่องใช้การทอผ้าแบบดั้งเดิม

การเดินทาง

จากตัวเมืองเชียงใหม่ ใช้เส้น 107 ทางไป อ.แม่ริม – แม่แตง ผ่านตลาแม่ริมไปประมาณ 5 กม. เลี้ยวซ้ายทางไป อ.สะเมิง ผ่านโครงการหลวงแม่สาใหม่ ตรงไปอีก 200 เมตร เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 700 เมตร

แนวคิดเกี่ยวกับส่วนผสมทางการตลาดท่องเที่ยว (Marketing Mix of Tourism)

ส่วนผสมทางการตลาด(Marketing Mix of Tourism) (ฉลองศรี พิมลสมพงษ์, 2551, 59) ในอุตสาหกรรมหมายถึงองค์ประกอบหลายๆ อย่างที่ผู้ประกอบการธุรกิจใช้เป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถควบคุมหรือพัฒนาได้ (4Ps) และปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ยากหรือควบคุมไม่ได้ (นอกเหนือจาก 4 Ps) เพื่อให้ธุรกิจการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ องค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สินค้าและบริการทุกอย่างที่ผู้ประกอบการธุรกิจเสนอขาย
2. ราคา (Price) หมายถึง ราคาของสินค้าและบริการและการกำหนดราคา
3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place/Process of Delivery) หมายถึง กระบวนการหรือช่องทางจำหน่ายสินค้าและบริการไปให้ถึงลูกค้าโดยรวดเร็วและสะดวกที่สุด
4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion) หมายถึง วิธีการที่จะกระตุ้นให้ลูกค้าต้องการซื้อสินค้าและบริการไปให้ถึงลูกค้าต้องการซื้อสินค้าและบริการเร็วขึ้น ซื้อจำนวนมากขึ้น

5. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) หมายถึง บรรยากาศขณะซื้อขายสินค้าและบริการ และขณะที่ลูกค้าบริโภคสินค้า ซึ่งจะสามารถสร้างความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจได้ในทันที

6. กระบวนการซื้อ (Purchasing Process) หมายถึง การศึกษาข้อมูลทางการตลาดเพื่อให้ทราบถึงกระบวนการซื้อของนักท่องเที่ยวนและการเลือกสรรผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว

7. การจัดรวมผลิตภัณฑ์ (Packaging) หมายถึง การจัดรวมสินค้าและบริการการท่องเที่ยวหลายๆ อย่างที่เหมาะสมเข้าด้วยกัน เพื่อตอบสนองกลุ่มตลาดเป้าหมายของธุรกิจ

8. ความร่วมมือทางธุรกิจ (Partnership/Participation) หมายถึง การประสานงานร่วมมือกันทางธุรกิจระหว่างผู้ซื้อ (Buyers) และผู้ขาย (Sellers) ในธุรกิจท่องเที่ยวในการร่วมมือกันเสนอขายสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและได้รับความพอใจสูงสุด โดยรักษาคุณภาพมาตรฐานการบริการ และระดับราคาที่เหมาะสม

นอกจาก 8 Ps ข้างต้นแล้ว ส่วนประสมทางการตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ยังมีอีกหลายอย่างที่ควบคุมไม่ได้ เช่น บุคลากรการท่องเที่ยว (Personnel) ประชาชน (People) การเมือง (Politics / power) ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อสถานการณ์การตลาดการท่องเที่ยวการเพิ่มหรือลดจำนวนนักท่องเที่ยว

บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 500 คน (อบต. ต. โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ Taro Yamane ได้จำนวน 222 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น อาศัยข้อมูลจาก ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง

คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองทั้งหมด ตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ และ รูปแบบที่พักที่มักเลือก ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended questions) โดยคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบ (Check list) ได้เพียงคำตอบเดียว จำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ คือ

1. เพศ ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น
 - 1.1 เพศชาย
 - 1.2 เพศหญิง
2. อายุ ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550)
 - 2.1 ต่ำกว่า 20 ปี
 - 2.2 20-30 ปี
 - 2.3 31-40 ปี
 - 2.4 41-50 ปี
 - 2.5 51 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพสมรส ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น
 - 3.1 โสด
 - 3.2 สมรส
 - 3.3 หม้าย
 - 3.4 หย่าร้าง / แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550)
 - 4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 4.2 ปริญญาตรี
 - 4.3 สูงกว่าปริญญาตรี
5. รายได้ต่อเดือน ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550)
 - 5.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - 5.2 10,000 – 20,000 บาท

- 5.3 20,001 – 30,000 บาท
- 5.4 30,001 – 40,000 บาท
- 5.5 40,001 บาทขึ้นไป
6. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น
 - 6.1 เจริญนิเวศ
 - 6.2 เจริญวัฒนธรรม
 - 6.3 เจริญสุขภาพ
 - 6.4 เจริญเกษตร
 - 6.5 โดยชุมชน
 - 6.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)
7. รูปแบบที่พักที่มักเลือก ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น
 - 7.1 โฮมสเตย์
 - 7.2 โรงแรม
 - 7.3 รีสอร์ท
 - 7.4 อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ วัดดูประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก บุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวนักท่องเที่ยวในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ช่วงเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ไม่รวมค่าเดินทาง) เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended questions) ลักษณะคำถามแบบให้เลือกตอบ (Check list) ได้เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ ในแต่ละด้านโดยใช้คำถามปลายปิด (Close-ended response question) เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Method of summated rating the Likert scale) (ทวิลาภ รัตนราช, 2553, 46) โดยผู้ให้คำตอบ คำถาม

เลือกตอบได้เพียงข้อเดียว จำนวน 45 ข้อ โดยให้เกณฑ์การให้คะแนน 1 ถึง 5 แทนระดับความคิดเห็นดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน สามารถแบ่งช่วงคะแนนที่ใช้วิธีการคำนวณหาความกว้างของอัตรภาคชั้น (Class interval) คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในการอภิปรายผล (ทวิลาภ รัตนราช, 2553, 46) ดังนี้

- 4.21 – 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
- 3.41 – 4.20 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยมาก
- 2.61 – 3.40 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยน้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open-ended) เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบข้อบกพร่อง และ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาตำรา และเอกสารต่างๆ เพื่อทราบหลักเกณฑ์ และ วิธีการสร้างแบบสอบถาม
3. รวบรวมเนื้อหาสาระต่างๆ จากเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม และ กำหนดขอบเขต เนื้อหาให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ และ ตัวแทนผู้ประกอบการบ้านโฮมสเตย์ผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เพื่อตรวจ แก้ไข และ ได้รับข้อเสนอแนะ

5. ปรับแก้แบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามในแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
 จากเกณฑ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยที่คณะผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่นำไปใช้ได้

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ใหญ่บ้าน และ คณะกรรมการของหมู่บ้านผานกกก เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม ณ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
2. การดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาจำนวน 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน กันยายน 2554 – มกราคม 2555

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผล และ วิเคราะห์ผล
2. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ลงรหัสตัวเลข (Code) แล้วจึงนำมาประมวลผล และ วิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย นำแบบสอบถามทั้งหมดประมวลผล และ วิเคราะห์ผลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบโปรแกรม SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) (ทวีลาภ รัตนราช, 2553, 48)
2. ในกรณีที่ตัวแปรเป็นตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่ม (Nominal or ordinal scale) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม และตัวแปรมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio scale) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ T-test (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, 165)
3. ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่มหรือลำดับ (Nominal or ordinal scale) จำนวน 3 กลุ่มเป็นต้นไป และ ตัวแปรมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio scale) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 3 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance :One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ ฟิชเชอร์ (Fisher's least significance difference : L.S.D.) ได้แก่ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544, 333)



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง ทักษะคตินักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบที (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (f-distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Mean of squares)
Df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of freedom)
P	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์และประมวลผลตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัย
3. การวิเคราะห์ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัย ซึ่งมีการจำแนกตามตัวแปร 4 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

4. การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่งเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยว และ รูปแบบที่พัก

5. รวบรวมข้อเสนอแนะที่เป็นความคิดเห็นของนักท่งเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของนักท่งเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และ ค่าร้อยละของนักท่งเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยว และ รูปแบบที่พัก (N = 222)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	63	28.4
หญิง	159	71.6
รวม	222	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	11	5.0
20 – 30 ปี	206	92.8
31 – 40 ปี	5	2.3
รวม	222	100.0
สถานภาพสมรส		
โสด	207	93.2
สมรส	15	6.8
รวม	222	100.0

ตารางที่ 1 จำนวน และ ค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยว และ รูปแบบที่พัก (N = 222) (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	8.1
ปริญญาตรี	199	89.6
สูงกว่าปริญญาตรี	5	2.3
รวม	222	100.0
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	193	86.9
10,000 – 20,000 บาท	29	13.1
รวม	222	100.0
รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ		
เชิงนิเวศ	129	58.1
เชิงวัฒนธรรม	59	26.6
เชิงสุขภาพ	18	8.1
เชิงเกษตร	10	4.5
โดยชุมชน	6	2.7
รวม	222	100.0
รูปแบบที่พักที่มักเลือก		
โฮมสเตย์	54	24.3
โรงแรม	57	25.7
รีสอร์ท	111	50
รวม	222	100.0

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่รวบรวมได้แสดงจำนวนร้อยละ จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.6 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.4

อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมา อายุต่ำกว่า 20 คิดเป็นร้อยละ 5 และ อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.3

สถานภาพสมรส พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 93.2 และ สถานภาพสมรส ร้อยละ 6.8

ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.6 รองลงมา คือ ศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.1 และ ศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.3

รายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.9 และมีรายได้ระหว่าง 10,000 – 20,000 คิดเป็นร้อยละ 13.1

รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ชอบท่องเที่ยวในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา คือ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 8.1 และ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร คิดเป็นร้อยละ 4.5 และ ท่องเที่ยวโดยชุมชนคิดเป็นร้อยละ 2.7

รูปแบบที่พักที่มักเลือก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกอก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ มักเลือกพักที่พักรวมแบบรีสอร์ท คิด

เป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 25.7 และ โฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 24.3

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏในตาราง 2

ตารางที่ 2 จำนวน และค่าร้อยละของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (n = 222)

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว		
พักผ่อนหย่อนใจ	35	15.8
ผ่อนคลายความเครียด	11	5.0
สนุกสนานเพลิดเพลิน	12	5.4
หาความรู้และประสบการณ์	68	30.6
ศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น	96	43.2
รวม	222	100
บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยว		
ครอบครัว	44	19.8
เพื่อน	167	75.2
คู่รัก	11	5.0
รวม	222	100
รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว		
เที่ยวคนเดียว จัดโปรแกรมเอง	57	25.6
เที่ยวกับเพื่อน และครอบครัว	154	69.4
บริษัทนำเที่ยว	11	5.0
รวม	222	100
ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว		
วันหยุดสุดสัปดาห์	171	77.0
วันหยุดนักขัตฤกษ์	51	23.0
รวม	222	100

ตารางที่ 2 จำนวน และค่าร้อยละของพฤติกรรมของนักทอ้งเที่ยวต่อการทอ้งเที่ยวของนักทอ้งเที่ยวชาวไทยต่อการทอ้งเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (n = 222) (ต่อ)

พฤติกรรมการทอ้งเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาในการทอ้งเที่ยว		
ภายในวันเดียว	47	21.2
ค้างหนึ่งคืน	119	53.6
ค้างสองคืน	39	17.6
ค้างสามคืน	17	7.7
รวม	222	100
ความถี่ในการทอ้งเที่ยว		
1-2 ครั้งต่อปี	137	61.7
3-4 ครั้งต่อปี	44	19.8
มากกว่า 4 ครั้งต่อปี	41	18.5
รวม	222	100
ค่าใช้จ่ายในการทอ้งเที่ยว		
น้อยกว่า 1000	46	20.7
1000-2000	109	49.1
2001-3000	51	23.0
มากกว่า 3000	16	7.2
รวม	222	100

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมนักทอ้งเที่ยวชาวไทยที่รวบรวมได้ จำแนกได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการทอ้งเที่ยว พบว่า วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุดในการทอ้งเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คือ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 30.6 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 15.8 เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และ เพื่อผ่อนคลายความเครียด คิดเป็นร้อยละ 5

บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยว พบว่า เพื่อน เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมาคือ ครอบครัว เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.8 และ คู่รักเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 5

รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อน และ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมา คือเที่ยวคนเดียว จัดโปรแกรมเที่ยวเอง คิดเป็นร้อยละ 25.6 และ เที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 5

ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 77 และ ท่องเที่ยวในวันหยุดนักขัตฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 23

ระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวค้างคืน 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาได้แก่ ท่องเที่ยวภายในวันเดียว คิดเป็นร้อยละ 21.2 ค้างสองคืน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และ ค้างสามคืน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ

ความถี่ในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความถี่ในการท่องเที่ยว 1-2 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 61.7 รองลงมาคือ 3-4 ครั้ง ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 และ ท่องเที่ยวมากกว่า 4 ครั้ง ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 18.5

ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งระหว่าง 1,000-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาคือ ระหว่าง 2,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23 ค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.7 และ มากกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.2

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ ดังปรากฏในตาราง 3-7

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้าน (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ด้านสถานที่	3.34	0.88	ปานกลาง
2	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.96	0.92	ปานกลาง
3	ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	3.93	0.81	มาก
4	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.58	0.91	มาก
	รวมทุกด้าน	3.40	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติระดับมาก ต่อด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ กิจกรรมการท่องเที่ยว มีทัศนคติปานกลาง คือ ด้านสถานที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวก

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านสถานที่ (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	สภาพที่พักมีความมั่นคงแข็งแรง	3.46	.722	มาก
2	อากาศถ่ายเทได้สะดวก	3.86	.666	มาก
3	ลักษณะบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	3.86	.743	มาก
4	ความสะอาดของห้องพัก ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ	2.86	.937	ปานกลาง
5	ความรู้สึกลดคลายเมื่อเข้าพัก	3.14	.779	ปานกลาง
6	เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องพัก	2.84	.975	ปานกลาง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านสถานที่ (n=222) (ต่อ)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
7	เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องน้ำ	2.81	.984	ปานกลาง
8	การดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้	3.38	.913	ปานกลาง
9	บริเวณให้พักผ่อนเพียงพอ	4.16	.954	มาก
10	การเข้าถึงสถานที่พัก	3.30	1.064	ปานกลาง
11	บริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นต้น	3.57	.825	มาก
12	การดูแลสภาพแวดล้อมจากชุมชน	3.38	.883	ปานกลาง
13	บริเวณใกล้เคียงมีสถานพยาบาลเพียงพอ	2.65	.967	ปานกลาง
14	สภาพพื้นที่ยังคงไว้สภาพเดิมของชุมชน	3.73	.922	มาก
15	ความสะดวกในการเดินทาง	3.19	1.011	ปานกลาง
	รวมทุกด้าน	3.34	0.88	ปานกลาง

ตารางที่ 4 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านสถานที่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับมาก ต่อด้านต่างๆ ได้แก่ สภาพที่พักมีความมั่นคงแข็งแรง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ลักษณะบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น บริเวณให้พักผ่อนเพียงพอ บริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นต้น และ สภาพพื้นที่ยังคงไว้สภาพเดิมของชุมชน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสะดวกของห้องพัก ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ ความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเข้าพัก เครื่องอำนวยความสะดวก

ความสะดวกครบภายในห้องพัก เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องน้ำ การดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ การเข้าถึงสถานที่พัก การดูแลสภาพแวดล้อมจากชุมชน บริเวณใกล้เคียงมีสถานพยาบาลเพียงพอ และ ความสะดวกในการเดินทาง

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	การบริการอาหาร	3.00	1.042	ปานกลาง
2	ร้านอาหารตั้งอยู่ในชุมชน	2.65	1.170	ปานกลาง
3	น้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด	3.14	.813	ปานกลาง
4	อุปกรณ์และเครื่องปรุงอาหารต่างๆ สะอาดและปลอดภัย	3.05	.838	ปานกลาง
5	การบริการโทรศัพท์	2.68	.904	ปานกลาง
6	การจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย	2.95	.697	ปานกลาง
7	เครื่องมือสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย	2.81	.835	ปานกลาง
8	การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	2.78	.965	ปานกลาง
9	การเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน	3.24	.944	ปานกลาง
10	การดูแลและซ่อมแซมที่พักเพื่อความปลอดภัย	3.05	.959	ปานกลาง
11	เครื่องใช้ไฟฟ้าอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ	2.92	.884	ปานกลาง
12	การจูงใจนักท่องเที่ยวเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น มีการเตือนนักท่องเที่ยว ห้ามทิ้งขยะ ไม่จีดเขียน ฯลฯ	3.32	1.094	ปานกลาง
	รวมทุกด้าน	2.96	0.92	ปานกลาง

ตารางที่ 5 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การบริการอาหาร ร้านอาหารตั้งอยู่ในชุมชน น้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด อุปกรณ์และเครื่องปรุงอาหารต่างๆ สะอาดและปลอดภัย การบริการโทรศัพท์ การจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย เครื่องมือสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การพักผ่อนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การดูแลและซ่อมแซมที่พักเพื่อความปลอดภัย เครื่องใช้ไฟฟ้าอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และการงูใจ นักท่องเที่ยวเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น มีการเตือนนักท่องเที่ยว ห้ามทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียน ฯลฯ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	ความพร้อมที่จะให้บริการ	3.84	.888	มาก
2	ความเต็มใจในการให้บริการ	4.16	.756	มาก
3	ความสุภาพอ่อนโยน	4.19	.731	มาก
4	ความซื่อสัตย์	4.14	.743	มาก
5	การให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ	4.00	.807	มาก
6	การให้บริการติดต่อของห้องพักล่วงหน้า	3.73	.760	มาก
7	การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ	3.81	.767	มาก
8	การให้ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.78	.907	มาก
9	การบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	4.11	.765	มาก
10	การสื่อสารที่เข้าใจ	3.57	.976	มาก
	รวมทุกด้าน	3.93	0.81	มาก

ตารางที่ 6 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ในด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับมากทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นด้าน ความพร้อมที่จะให้บริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ การให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ การให้บริการติดต่อจองห้องพักล่วงหน้า การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ การให้ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และ การสื่อสารที่เข้าใจ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{x}	S.D.	
1	กิจกรรมท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวเผ่าม้ง เช่น การเล่นล้อเลื่อน เป็นต้น	4.08	.714	มาก
2	กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เดินป่าชมสถานที่ธรรมชาติ สวนดอกไม้ เป็นต้น	4.19	.767	มาก
3	กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น ตักบาตร การปลูกป่า การทำอาหาร ฯลฯ	3.46	.977	มาก
4	กิจกรรมด้านบันเทิง	3.32	.904	ปานกลาง
5	กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ	3.27	.951	ปานกลาง
6	กิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การผลิตผ้าใยกล้วย การทำเครื่องประดับ เป็นต้น	3.38	.998	ปานกลาง
7	กิจกรรมการต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น	3.27	1.109	ปานกลาง
8	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ตัดต้นไม้ ไม่จับสัตว์น้ำ เป็นต้น	3.70	.928	มาก
	รวมทุกด้าน	3.58	0.91	มาก

จากตารางที่ 7 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่มีทัศนคติด้านกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยหากพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิต และวัฒนธรรมชาวเผ่าม้ง เช่น การเล่นล้อเลื่อน เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เดินป่า ชมสถานที่ธรรมชาติ สวนดอกไม้ เป็นต้น กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น ตักบาตร การปลูกป่า การทำอาหาร ฯลฯ และ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ตัดต้นไม้ ไม่จับสัตว์น้ำ เป็นต้น และมีระดับความเห็นด้วยปานกลางในด้านกิจกรรมด้านบันเทิง กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมฝึกหัดศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การผลิตผ้าใยกล้วย การทำเครื่องประดับ เป็นต้น และ กิจกรรมการต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ดังปรากฏในตาราง 8-18

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยรวมทุกด้าน และเป็นรายด้าน (n=222)

ข้อ	ทัศนคติ	ชาย (n=63)		หญิง (n=159)		t	p
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1	ด้านสถานที่	3.32	1.18	3.35	1.28	0.218	0.457
2	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	2.91	0.93	2.98	0.92	-0.490	0.497
3	ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	4.00	0.80	3.90	0.81	0.850	0.434
4	ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.61	0.95	3.57	0.90	0.266	0.662
	รวมทุกด้าน	3.46	0.96	3.45	0.97	0.456	0.512

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชาย และ เพศหญิง มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้าน

สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งเพศชายและเพศหญิง ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามอายุโดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามอายุ

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	4.585	2.292	0.817	0.549
	ภายในกลุ่ม	219	791.340	3.613		
	รวมทุกด้าน	221	795.935			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.739	0.369	0.400	0.712
	ภายในกลุ่ม	219	193.341	0.882		
	รวมทุกด้าน	221	194.081			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.014	1.00	1.565	0.335
	ภายในกลุ่ม	219	144.353	0.659		
	รวมทุกด้าน	221	146.360			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.974	0.487	0.604	0.556
	ภายในกลุ่ม	219	188.592	0.861		
	รวมทุกด้าน	221	189.567			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.078	1.037	0.846	0.538
	ภายในกลุ่ม	219	329.406	1.503		
	รวมทุกด้าน	221	331.485			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทุกช่วงอายุ ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามสถานภาพ โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพ

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	1	2.202	2.202	1.677	0.410
	ภายในกลุ่ม	220	793.732	3.607		
	รวมทุกด้าน	221	795.935			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	1	0.483	0.483	0.643	0.528
	ภายในกลุ่ม	220	193.597	0.879		
	รวมทุกด้าน	221	194.081			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1	0.229	0.229	0.337	0.661
	ภายในกลุ่ม	220	146.138	0.664		
	รวมทุกด้าน	221	146.367			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	1	0.397	0.397	0.524	0.621
	ภายในกลุ่ม	220	189.170	0.859		
	รวมทุกด้าน	221	215.878			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1	0.827	0.827	0.795	0.555
	ภายในกลุ่ม	220	330.659	1.502		
	รวมทุกด้าน	221	338.065			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	0.788	1.415	0.531	0.633
	ภายในกลุ่ม	219	163.535	3.621		
	รวมทุกด้าน	221	164.324			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.727	0.261	0.308	0.749
	ภายในกลุ่ม	219	193.559	0.888		
	รวมทุกด้าน	221	176.945			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.375	0.187	0.288	0.759
	ภายในกลุ่ม	219	145.992	0.666		
	รวมทุกด้าน	221	146.367			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.936	0.468	0.602	0.581
	ภายในกลุ่ม	219	188.630	0.861		
	รวมทุกด้าน	221	189.567			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.706	0.582	0.432	0.680
	ภายในกลุ่ม	219	172.940	1.509		
	รวมทุกด้าน	221	169.300			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน โดยรวม และเป็นรายด้านจำแนกตามรายได้

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	1	0.202	0.202	0.301	0.684
	ภายในกลุ่ม	220	175.859	0.799		
	รวมทุกด้าน	221	176.061			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	1	0.285	0.202	0.262	0.713
	ภายในกลุ่ม	220	193.796	0.880		
	รวมทุกด้าน	221	176.945			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	1	0.461	0.461	0.777	0.557
	ภายในกลุ่ม	220	145.905	0.663		
	รวมทุกด้าน	221	146.367			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	1	0.321	0.321	0.360	0.627
	ภายในกลุ่ม	220	189.246	0.860		
	รวมทุกด้าน	221	189.567			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	1	0.317	0.296	0.425	0.645
	ภายในกลุ่ม	220	176.201	0.800		
	รวมทุกด้าน	221	172.235			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ โดยรวม และเป็นรายด้าน

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	4	2.493	0.622	0.805	0.576
	ภายในกลุ่ม	217	161.837	0.745		
	รวมทุกด้าน	221	164.324			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	4	2.787	0.696	0.927	0.557
	ภายในกลุ่ม	217	191.293	0.881		
	รวมทุกด้าน	221	194.081			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.037	0.509	0.805	0.642
	ภายในกลุ่ม	217	144.330	0.665		
	รวมทุกด้าน	221	146.367			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	1.317	0.329	0.419	0.793
	ภายในกลุ่ม	217	188.249	0.867		
	รวมทุกด้าน	221	189.567			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.079	0.539	0.739	0.642
	ภายในกลุ่ม	217	171.427	0.789		
	รวมทุกด้าน	221	173.599			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้านทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบที่พักที่มักเลือก โดยรวม และเป็นรายด้าน

ทัศนคติ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1.ด้านสถานที่	ระหว่างกลุ่ม	2	1.643	0.812	1.906	0.448
	ภายในกลุ่ม	219	174.436	0.796		
	รวมทุกด้าน	221	176.061			
2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	1.167	0.583	0.692	0.540
	ภายในกลุ่ม	219	192.913	0.880		
	รวมทุกด้าน	221	194.081			
3.ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.804	0.902	1.476	0.315
	ภายในกลุ่ม	219	144.563	0.660		
	รวมทุกด้าน	221	146.367			
4.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.617	0.308	0.376	0.698
	ภายในกลุ่ม	219	188.949	0.862		
	รวมทุกด้าน	221	189.567			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.307	0.651	1.112	0.500
	ภายในกลุ่ม	219	175.215	0.799		
	รวมทุกด้าน	221	176.519			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรูปแบบที่พักที่ชอบแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้านทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่เป็นความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ สรุปได้ดังนี้

1. ควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ สถานีอนามัย เป็นต้น
2. ควรมีป้ายบอกทางเพิ่มเติม รวมทั้งการปรับปรุงถนนในชุมชน และ แหล่งท่องเที่ยว
3. ควรมีการทำการประชาสัมพันธ์ ประสานงานหน่วยงาน หรือ บริษัทนำเที่ยว ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อทำการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่ เป็นที่รู้จัก
4. ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานของภาครัฐบาลเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เพื่อเป็นการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อิง จ.เชียงใหม่



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ : บริการความรู้แก่ชุมชนท้องถิ่น

1. งานวิจัยชิ้นนี้น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน อันจะนำไปสู่การวางแผนที่ดีสำหรับการพัฒนาชุมชนบ้านผานกกกต่อไป
2. งานวิจัยชิ้นนี้น่าจะนำไปปรับปรุง พัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการสร้างแรงจูงใจ และดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มากขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติที่ดี และ มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2554 จำนวน 500 คน (อบต.ต.โป่งแยง อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ Taro Yamane ได้จำนวน 222 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

คณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น อาศัยข้อมูลจาก ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเองทั้งหมด ตามนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ และ รูปแบบที่พักที่มักเลือก ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close-ended questions) โดยคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบ (Check list) ได้เพียงคำตอบเดียว จำนวนทั้งสิ้น 7 ข้อ คือ

1. เพศ ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น
 - 1.1 เพศชาย
 - 1.2 เพศหญิง
2. อายุ ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550 : บทคัดย่อ)
 - 2.1 ต่ำกว่า 20 ปี

- 2.2 20-30 ปี
- 2.3 31-40 ปี
- 2.4 41-50 ปี
- 2.5 51 ปี ขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้

เป็น

- 3.1 โสด
- 3.2 สมรส
- 3.3 หม้าย
- 3.4 หย่าร้าง / แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550 : บทคัดย่อ)

- 4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 4.2 ปริญญาตรี
- 4.3 สูงกว่าปริญญาตรี

5. รายได้ต่อเดือน ใช้การวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (ordinal Scale) ซึ่งกำหนดช่วงอายุดังต่อไปนี้ (ศุภลักษณ์ พลอดโปร่ง, 2550 : บทคัดย่อ)

- 5.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 5.2 10,000 – 20,000 บาท
- 5.3 20,001 – 30,000 บาท
- 5.4 30,001 – 40,000 บาท
- 5.5 40,001 บาทขึ้นไป

6. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชื่นชอบ ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น

- 6.1 เริงนิเวศ
- 6.2 เริงวัฒนธรรม
- 6.3 เริงสุขภาพ
- 6.4 เริงเกษตร
- 6.5 โดยชุมชน
- 6.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)

7. รูปแบบที่พบบ่อยที่มักเลือก ใช้การวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งได้เป็น

- 7.1 โฮมสเตย์
- 7.2 โรงแรม
- 7.3 รีสอร์ท
- 7.4 อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก บุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวนักท่องเที่ยวในการเลือกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ช่วงเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ไม่รวมค่าเดินทาง) เป็นคำถามปลายปิด (Close-ended questions) ลักษณะคำถามแบบให้เลือกรายการ (Check list) ได้เพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกกอ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในแต่ละด้านโดยใช้คำถามปลายปิด (Close-ended response question) เป็นแบบสอบถามที่ใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Method of summated rating the Likert scale) (ทวิลาภ รัตนราช, 2553, 46) โดยผู้ให้คำตอบ คำถามเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว จำนวน 45 ข้อ โดยให้เกณฑ์การให้คะแนน 1 ถึง 5 แทนระดับความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีความเห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง มีความเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การประเมิน สามารถแบ่งช่วงคะแนนที่ใช้วิธีการคำนวณหาความกว้างของอัตรา
ภาคชั้น (Class interval) คณะผู้วิจัยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในการอภิปรายผล (ทวีลาภ รัตนราช, 2553,
46) ดังนี้

- 4.21 – 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
- 3.41 – 4.20 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยมาก
- 2.61 – 3.40 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
- 1.81 – 2.60 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยน้อย
- 1.00 – 1.80 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 คำถามปลายเปิด (Open-ended) เป็นการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
อื่นๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อ.แม่
ริม จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อทราบข้อบกพร่อง และ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย และ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และทัศนคติของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ
สร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาตำรา และเอกสารต่างๆ เพื่อทราบหลักเกณฑ์ และ วิธีการสร้างแบบสอบถาม
3. รวบรวมเนื้อหาสาระต่างๆจากเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม
และ กำหนดขอบเขต เนื้อหาให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัย
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ และ ตัวแทนผู้ประกอบการบ้านโฮมสเตย์ผา
นกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เพื่อตรวจ แก้ไข และ ได้รับข้อเสนอแนะ
5. ปรับแก้แบบสอบถาม และนำแบบสอบถามไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยมีขั้นตอน
การดำเนินการ ดังนี้

เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง และนำมาปรับปรุงแก้ไข
ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1 หมายถึง แนใจว่าคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามในแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1 หมายถึง แนใจว่าคำถามในแบบสอบถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากเกณฑ์ดังกล่าว คณะผู้วิจัยนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยที่คณะผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่นำไปใช้ได้

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามการเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ใหญ่บ้าน และ คณะกรรมการของหมู่บ้านผานกกก เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม ณ หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่
2. การดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนงานที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาดำเนินการ 5 เดือน คือ ตั้งแต่เดือน กันยายน 2554 – มกราคม 2555

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของแบบสอบถามก่อนที่จะนำมาประมวลผล และ วิเคราะห์ผล
2. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ลงรหัสตัวเลข (Code) แล้วจึงนำมาประมวลผล และ วิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัย นำแบบสอบถามทั้งหมดประมวลผล และ วิเคราะห์ผลโดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ระบบโปรแกรม SPSS

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) บรรยายลักษณะข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสูงสุด (Max) และค่าต่ำสุด (Min) (ทวิลาภ รัตนราช, 2553, 48)

2. ในกรณีที่ตัวแปรเป็นตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่ม (Nominal or ordinal scale) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม และตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio scale) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้ T-test (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, 165)

3. ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบกลุ่มหรือลำดับ (Nominal or ordinal scale) จำนวน 3 กลุ่มเป็นต้นไป และ ตัวแปรอิสระมีระดับการวัดแบบช่วงหรืออัตราส่วน (Interval or ratio scale) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ 3 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance :One-way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ ฟิชเชอร์ (Fisher's least significance difference : L.S.D.) ได้แก่ตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ต่อเดือน (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544, 333)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 คน สรุปได้ดังนี้

1. เพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.6 และ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 28.4

2. อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 92.8 รองลงมา อายุต่ำกว่า 20 คิดเป็นร้อยละ 5 และ อายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.3

3. สถานภาพสมรส พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 93.2 และ สถานภาพสมรส ร้อยละ 6.8

4. ระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.6 รองลงมา คือ ศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.1 และ ศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.3

5. รายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.9 และมีรายได้ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13.1

6. รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ชอบท่องเที่ยวในรูปแบบท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา คือ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ คิดเป็นร้อยละ 8.1 และ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร คิดเป็นร้อยละ 4.5 และท่องเที่ยวโดยชุมชนคิดเป็นร้อยละ 2.7

7. รูปแบบที่พักที่มักเลือก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่ มักเลือกพักที่พักรวมแบบรีสอร์ท คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ โรงแรม คิดเป็นร้อยละ 25.7 และ โฮมสเตย์ คิดเป็นร้อยละ 24.3

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 คน สรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่า วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คือ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 30.6 เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 15.8 เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน คิดเป็นร้อยละ 5.4 และ เพื่อผ่อนคลายความเครียด คิดเป็นร้อยละ 5

2. บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยว พบว่า เพื่อน เป็นผู้มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 75.2 รองลงมาคือ ครอบครัว เป็นผู้มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. รูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 19.8 และ คู่รักเป็นผู้มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 5

4. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อน และ ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมา คือ เที่ยวคนเดียว จัดโปรแกรมเที่ยวเอง คิดเป็นร้อยละ 25.6 และ เที่ยวโดยบริษัทนำเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 5

5. ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 77 และท่องเที่ยวในวันหยุดนักขัตฤกษ์ คิดเป็นร้อยละ 23

6. ระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาในการท่องเที่ยวค้างคืน 1 คืน คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาได้แก่ ท่องเที่ยวภายในวันเดียว คิดเป็นร้อยละ 21.2 ค้างสองคืน คิดเป็นร้อยละ 17.6 และ ค้างสามคืน คิดเป็นร้อยละ 7.7 ตามลำดับ

7. ความถี่ในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความถี่ในการท่องเที่ยว 1-2 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 61.7 รองลงมาคือ 3-4 ครั้ง ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 19.8 และท่องเที่ยวมากกว่า 4 ครั้ง ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 18.5

8. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวแต่ละครั้งระหว่าง 1,000-2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.1 รองลงมาคือ ระหว่าง 2,001 – 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23 ค่าใช้จ่ายน้อยกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20.7 และ มากกว่า 3,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.2

ตอนที่ 3 ทักษะคตินักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

1. ผลการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ด้านสถานที่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น โดยวิเคราะห์เชิงพรรณนาได้ ดังนี้

1.1 ด้านสถานที่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านสถานที่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับมาก ต่อด้านต่างๆ ได้แก่ สภาพที่พักมีความมั่นคงแข็งแรง อากาศถ่ายเทได้สะดวก ลักษณะบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น บริเวณที่พักค่อนข้างพอ บริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นต้น และ สภาพพื้นที่ยังคงไว้สภาพเดิมของชุมชน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสะอาดของห้องพัก ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ ความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเข้าพัก เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องพัก เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องน้ำ การดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ การเข้าถึงสถานที่พัก การดูแลสภาพแวดล้อมจากชุมชน บริเวณใกล้เคียงมีสถานพยาบาลเพียงพอ และ ความสะดวกในการเดินทาง

1.2 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้าน การบริการอาหาร ร้านอาหารตั้งอยู่ในชุมชน น้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด อุปกรณ์และเครื่องปรุงอาหารต่างๆ สะอาดและปลอดภัย การบริการโทรศัพท์ การจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย เครื่องมือสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การคัดเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน การดูแลและซ่อมแซมที่พักเพื่อความปลอดภัย เครื่องใช้ไฟฟ้าอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และการจูงใจนักท่องเที่ยว เรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น มีการเตือนนักท่องเที่ยว ห้ามทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียน ฯลฯ

1.3 นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยในระดับมากทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นด้าน ความพร้อมที่จะให้บริการ ความเต็มใจในการให้บริการ ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ การให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ การให้บริการติดต่อจองห้องพักล่วงหน้า การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ การให้ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และการสื่อสารที่เข้าใจ

1.4 นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่มีทัศนคติด้านกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยหากพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยมาก ได้แก่ กิจกรรมท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวเผ่าม้ง เช่น การเล่นล้อเลื่อน เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เดินป่าชมสถานที่ธรรมชาติ สวนดอกไม้ เป็นต้น กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง นักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น ตักบาตร การปลูกป่า การทำอาหาร ฯลฯ และ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ตัดต้นไม้ ไม่จับสัตว์น้ำ เป็นต้น และมีระดับความเห็นด้วยปานกลางในด้านกิจกรรมด้านบันเทิง กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การผลิตผ้าใยกล้วยง การทำเครื่องประดับ เป็นต้น และ กิจกรรมการต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักท่องเที่ยวมีทัศนคติระดับมาก ต่อด้านบุคลากรผู้

ให้บริการ และ กิจกรรมการท่องเที่ยว มีทัศนคติปานกลาง คือ ด้านสถานที่ และ สิ่งอำนวยความสะดวก

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ตามตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน รูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ และ รูปแบบที่พักที่มักเลือก มีดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชาย และ เพศหญิง มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งเพศชายและเพศหญิง ก็ไม่มีความแตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ทุกช่วงอายุ ก็มีความไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามสถานภาพ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีสถานภาพต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็ไม่มีความแตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่โดยรวมทุกด้านไม่

แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็ไม่มีความแตกต่างกัน

5. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็ไม่มีความแตกต่างกัน

6. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชอบแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็ไม่มีความแตกต่างกัน

7. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามรูปแบบที่พักที่มักเลือก พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรูปแบบที่พักที่ชอบแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หากพิจารณารายด้าน ทั้งด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีประเด็นสำคัญที่สำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

1.1 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อาจมีสาเหตุจากเพศหญิงเป็นเพศที่ชอบเข้าสังคม ต้องการการเอาใจใส่จากคนรอบข้าง สังเกตได้จากการอยู่เป็นกลุ่มมากกว่าเพศชาย จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่เพศหญิงท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ ซึ่งสอดคล้องกับ ปาริชาติ ชัยสร (2457, 82) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ พบว่า เพศหญิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มาก

1.2 อายุ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อำเภอแม่อริม จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี อาจมีสาเหตุมาจากนักท่องเที่ยวที่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี นั้น มีความต้องการอิสระในการใช้ชีวิต ชอบความบันเทิง พบปะ หรือ อยู่ในกลุ่มเพื่อน ใช้เวลาว่างในการท่องเที่ยวและต้องการหาประสบการณ์ในการใช้ชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับ วิภา วัฒนพงศ์ชาติ (2542, 8) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า กลุ่มของผู้ที่มีอายุน้อย และกลุ่มผู้สูงอายุจะมีเวลาท่องเที่ยวมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวจะมีสัดส่วนของผู้สูงอายุเป็นจำนวนน้อยกว่า

1.3 รายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มักชอบนำรายได้ส่วนหนึ่งมาใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมยามว่าง ความเพลิดเพลินและการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อผ่อนคลายความเมื่อยล้าจากการทำงาน แต่ศิริธร สามาร (2545) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ ส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท

2. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ ชุมชนบ้านคลองเรือ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร มีดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุดในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่อริม จ.เชียงใหม่ มีความมุ่งหมายให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมมากขึ้น และศึกษาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการสร้างให้เกิดจิตสำนึก อันจะนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ได้ในอนาคต ซึ่งไม่สอดคล้องกับดวงดา วงศ์สว่าง (2549) วิจัยเรื่อง ทักษะ

ของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีจุดประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจและผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด เนื่องจากสภาพสังคมในปัจจุบันทำให้คนเราเกิดภาวะตึงเครียด และต้องการหาเวลาว่างเพื่อการพักผ่อนอย่างแท้จริง

2.2 บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยว พบว่า เพื่อนมีอิทธิพลในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริคนางค์ ปานศรี (2549) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของนักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพื่อนและคู่รัก

2.3 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เที่ยวกับเพื่อน / ครอบครัว ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พิเชษฐ บัวชุมพร (2547, 81) วิจัยเรื่อง ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ผู้ที่ร่วมเดินทางท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มากที่สุด ได้แก่ ครอบครัวและญาติ

2.4 ช่วงเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ - อาทิตย์) ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรลีนี สนิท (2548) วิจัยเรื่อง ทักษะพฤติกรรมการและความต้องการใช้บริการสปาของกำลังพล และครอบครัวในค่ายศรีพัชรินทร พบว่า กำลังพลของค่ายพัชรินทร และครอบครัวส่วนใหญ่จะไปใช้บริการในวันเสาร์ - อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันที่สะดวกที่สุดในการไปใช้บริการ และสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์การศึกษาพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาเยือนชลบุรี (2545, 4 - 5) พบว่า ช่วงวันหยุดราชการ / วันหยุดงาน เป็นช่วงที่ชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวมากที่สุด

2.5 ระยะเวลาในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวค้างคืน 1 คืน ซึ่งสอดคล้องกับ รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการสำรวจพฤติกรรมกรเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทย (2545, 23) โดยพบว่า ชาวไทยใช้เวลาในการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อครั้ง 1 - 3 คืน ซึ่งเมื่อคิดเฉลี่ยแล้วชาวไทยใช้เวลาในการท่องเที่ยวภายในประเทศประมาณ 2.72 วัน

2.6 ความถี่ในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความถี่ในการท่องเที่ยว 1 - 2 ครั้ง / ปี ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชลี ภูอิทธิวงค์ (2547, 43) วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการใช้บริการสปา ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเคยเดินทางมาใช้บริการสปามากกว่า 1 ครั้ง และสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการสำรวจพฤติกรรมกรเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวไทย (2547, 21) โดยพบว่า ชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศปี 2545 ส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยว 1

ครั้ง รองลงมาเป็น 2 ครั้ง และเมื่อคิดจำนวนครั้งเฉลี่ยที่ชาวไทยเดินทางไปท่องเที่ยวภายในประเทศในรอบปี 2545 ประมาณ 2.60 ครั้ง

2.7 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง 1,000 - 2,000 บาท ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงตา วงศ์สว่าง (2549) วิจัยเรื่องทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรีในแต่ละครั้ง 1,001 - 3,000 บาท

3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ มีดังนี้

3.1 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ได้ดำเนินกิจการมาก่อนช้านานและขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับ จงจิตต์ ปิ่นทอง (2546) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับ ฉัตรชัย ลี้มพรจิตรวิไล (2548, 64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางในด้านสถานที่ชายหาดบางแสน และสอดคล้องกับ เสริมกุล เสรีจกิจ (2547, 62 - 64) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านสถานที่และสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดของเกาะภูเก็ต

3.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวอาจยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในรูปแบบโฮมสเตย์เพียงพอ จึงทำให้เข้าใจว่าโฮมสเตย์ควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกเทียบเท่ากับโรงแรม และทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโฮมสเตย์บางแห่งยังไม่สามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ได้เพียงพอด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโฮมสเตย์ ที่ว่า แนวคิดของโฮมสเตย์นั้นเกิดขึ้นมาจากแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท (Rural tourism concept) ซึ่งการพัฒนาชนบทใดๆ เพื่อการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข โภค การครอบคลุมถึงธนาคาร โรงพยาบาล สถานีอนามัย การโทรคมนาคม เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ทั้งนี้สอดคล้องกับ ฉัตรชัย ลี้มพรจิตรวิไล (2548, 60) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการ

ท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรีของนักท่องเที่ยวไทย พบว่า การจัดบริการเครื่องอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับประสิทธิ์ ธิงพิสิฐ (2548, 62) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวไทย พบว่า ด้านอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านบุคลากรผู้ให้บริการอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความซาบซึ้งหลังจากที่ได้รับบริการโฮมสเตย์ เพราะนักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิดและทำกิจกรรมร่วมกับบุคลากรโฮมสเตย์โดยตรง ทำให้เกิดความผูกพันและรู้สึกอยากกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้สอดคล้องกับ นรินทิพย์ ศรีชัย (2551) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

3.4 ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ มีความรู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรมที่โฮมสเตย์จัดเตรียมไว้แล้วจึงไม่ได้คาดหวังกิจกรรมที่นอกเหนือจากที่โฮมสเตย์จัดไว้ และยังเกิดความประทับใจกับกิจกรรมต่างๆ ที่โฮมสเตย์จัดไว้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อีไล (Ealine, 1984, p. 30 - 40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อนันทนาการ และสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความพึงพอใจในด้านการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมากทั้งเพศหญิงและเพศชาย

4. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ มีดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ ชุมชนบ้านคลองเรือ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นรินทิพย์ ศรีชัย (2551) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการบริการโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับ เสาวนีย์ กันทะแสน (2545) วิจัยเรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของ

นักท่องเที่ยวในด้านเพศมีความพึงพอใจต่อการจัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวหมู่บ้านรวมมิตร อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

4.2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำแนกตามอายุ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์ชุมชนบ้านคลองเรือ อำเภอพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ นรินทิพย์ ศรีชัย (2551) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการบริการโฮมสเตย์ในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จำแนกตามอายุแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ รัฐวุฒิ เจริญศรีพงศ์ (2542) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสน ที่ว่าอายุมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาดบางแสน

4.3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สาทิตย์ จินากักดี (2550) วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมแตกต่างกัน

4.4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิยรัตน์ จุฬัมบก (2549) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์ ในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ว่า ปัจจัยรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการของศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์ ในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ทักษะคตินักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า

1. ด้านสถานที่ ควรพัฒนาบ้านพักให้ได้รับมาตรฐาน พัฒนาโครงสร้างของบ้านให้แข็งแรง มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีกลิ่นอับ และมีหลังคาที่สามารถกันน้ำฝนได้ มีห้องน้ำที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ภายในบริเวณรอบๆ บ้านแต่ละหลังมีความร่มรื่น มีลานสำหรับนั่งเล่น ในส่วนของอุปกรณ์เครื่องนอนมีความสะอาด มีการซักล้างและจัดเก็บเป็นอย่างดี

2. ด้านการอำนวยความสะดวก ควรมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ และสถานีอนามัย ยังคงเป็นปัญหาหลักในชุมชน การขาดแคลนเงินทุนในการพัฒนาสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวและอาจไม่อยากจะเดินทางมาท่องเที่ยวอีก

3. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกในด้านดังกล่าวมากขึ้นก็จะนำไปสู่การอนุรักษ์ที่ยั่งยืนได้ การอบรมและการบรรจุหลักสูตรหรือความรู้ดังกล่าวลงในหลักสูตรจะช่วยสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ได้ รวมทั้งทักษะทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และ ภาษาอังกฤษ เพื่ออำนวยความสะดวกสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

4. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเพิ่มแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้นและมีความหลากหลาย เพื่อเป็นทางเลือกแก่นักท่องเที่ยว และควรเพิ่มการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงวิถีชีวิตของชุมชนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์หมู่บ้านผานกกก อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

บรรณานุกรม

- กรวรรณ สังขกร. (2552). แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับการท่องเที่ยวชุมชน. เชียงใหม่: ลี้ออนดี ไซน์เวิร์ค.
- กิตติพันธ์ กงสวัสดิ์เกียรติ. (2552). ระเบียบวิธีวิจัยทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- คมสัน วาฤทธิ และคนอื่นๆ. (2553). การเปรียบเทียบการบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชน : โฮมสเตย์บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ฮ่องสอน และ บ้านผานกกก อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.
- จงจิตต์ ปิ่นทอง. (2546). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพแวดล้อมชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตตินันท์ เฉชะคุปต์. (2539). เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิตศักดิ์ พุฒจร. (2553). การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน. สืบค้นเมื่อ 22 ตุลาคม 2553, จาก http://khoneconet.wu.ac.th/program/tip_1.php
- จิตรสินี สนิท. (2548). ทักษะคติ พฤติกรรม และความต้องการใช้บริการสปาของกำลังพลและครอบครัวในค่ายศรีพัชรินทร. รายงานการศึกษาอิสระ วท.ม. (การจัดการผลิตภัณฑ์สุขภาพ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฉลองศรี พิมลสมพงษ์. (2542). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรชัย ลัมพรจิตรวิไล. (2548). ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณินพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูวิทย์ ศิริเวชกุล. (2544, กรกฎาคม-กันยายน). จัด Homestay อย่างไรไม่ผิดทาง. *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. 20 (3), 43-49.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต.

- ณัฐชามณูษ์ สุวิทย์พันธุ์. (2545). การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรม การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. ปรินญาณิพนธ์ สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงตา วงศ์สว่าง. (2549). ทักษะคิของนักท่องเที่ยวยชาวไทยต่อพฤติกรรมกรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ บช.ม. (การตลาด) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- คิ้ว ชุมสาย, มล, และณิพนัน พรหมโยธี. (2527). ปรุมนบทวิชาการการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทำเนียบที่พัคสัมพันธ์วัฒนธรรมชนบทที่ได้รับรองมาตรฐาน. (2551). [ม.ป.ท.]: สำนักงานพัฒนา การท่องเที่ยว.
- นรินทิพย์ ศรีชัย. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยต่อการให้บริการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ใน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการ การท่องเที่ยวเพื่ออุนุรกิจสิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย.
- ประคอง วรรณสุด. (2538). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ประสิทธิ์ ่องพิสิฐ. (2549). ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุยของนักท่องเที่ยวยไทย. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปาริชาติ ชัยสร. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยในการท่องเที่ยวแบบ โฮมสเตย์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. (2540). กรุงเทพฯ: กองการพิมพ์ การท่องเที่ยวฯ.

- พจนนา สวานศรี. (2546). **คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและ
ธรรมชาติ.** กรุงเทพฯ: กองทุนแคนาดา ประจำประเทศไทย.
- พยอม ธรรมบุตร. (2542). **หลักการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (เอกสารประกอบคำสอน).**
กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิเชษฐ บัวชุมพร. (2547). **ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ
ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย.** การจัดการ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา ลาภลือชัย. (2546). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำ
ดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม.** ปรินญาณิพนธ์
บธ.ม. (การจัดการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มธุรส ปราปไพรี. (2544). **โสมสเคยกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. จุลสารการท่องเที่ยว. 20
(4).**
- มนัส สุวรรณ. (2530). **นิเวศวิทยากับพัฒนาการท่องเที่ยว.** กรุงเทพฯ.
- ยศ สันตสมบัติ. (2546). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการจัดการ
ทรัพยากร.** เชียงใหม่: วิทอินดีไซน์.
- รัฐวุฒิ เจียมศรีพงศ์. (2542). **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณหาด
บางแสน.** วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิภา วัฒนพงศ์ชาติ. (2542). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมา
ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิมล จิโรจพันธุ์. (2548). **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.** กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- วีระพล ทองมา. (2553). **การท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนในเขต
ที่ดั้นป่าไม้.** สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.dnp.go.th>.
- ศศิธร สามารถ. (2545). **ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่.**
สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภลักษณ์ ปลอดโปร่ง. (2550). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการไปเที่ยวประเทศเยอรมนีของ
นักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตกรุงเทพมหานคร.** สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สถาบันการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2542) เอกสารประกอบการสอนหลักการท่องเที่ยว
เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สถาบันการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สมศักดิ์ เตชะเอราวัณ. (2544). การจัดการธุรกิจบ้านพักแบบชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา บ้านแม่กำ
ปอง กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำอังก์ งามวิชา. (2543). การบริหารการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮาส์.
- สิริคนางค์ ปานศรี. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพของ
นักท่องเที่ยวในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวางแผนและการจัดการ
การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสริมกุล เสรีจกิจ. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(การจัดการนันทนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวนีย์ กั้นทะแสน. (2545). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการ
จัดสภาพแวดล้อมและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา หมู่บ้านรวมมิตร อำเภอ
เมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แสงเดือน สอนเจริญ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย
บริเวณ อ.เชียงแสน จ.เชียงราย. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ) บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสมสเดย์กับการจัดการ. (2545-2546). วารสารราชภัฏเพชรบุรี. 36 (11).
- Ealine, Ruth. (1984, April). Satisfaction of Tourist in Private Park and Recreation in New York.
Dissertation Abstracts International. 44 (10), 1120-1128A.
- Parker, A. L. (1999). Tourism Behavior of Youth in Younger. Dissertation. **Abstracts
International.** 85 (12), 1224-1226A.
- Ross Dowling. (1993). Tourism Planning. People and the Environment in Western Australia.
Journal of Travel Research. 4 (31), pp.52-58.
- The Brundtland Report.** (1992) Oxford University Press. WTO (World Tourism Organization).
(1993). Sustainable Tourism Development. USA.



ภาคผนวก ก

แบบสอบถามที่ใช้สำหรับงานวิจัย

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถาม

การศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์
หมู่บ้านผานกกก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นและความเป็นจริง
ของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 สถานภาพของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์
หมู่บ้านผานกกก อ.แมริม จ. เชียงใหม่

- | | | |
|-------------------|--|--|
| 1. เพศ | <input type="checkbox"/> (1) ชาย | <input type="checkbox"/> (2) หญิง |
| 2. อายุ | <input type="checkbox"/> (1) ต่ำกว่า 20 ปี | <input type="checkbox"/> (2) 20 – 30 ปี |
| | <input type="checkbox"/> (3) 31 – 40 ปี | <input type="checkbox"/> (4) 41 – 50 ปี |
| | <input type="checkbox"/> (5) 51 ปีขึ้นไป | |
| | | |
| 3. ระดับการศึกษา | <input type="checkbox"/> (1) ต่ำกว่าปริญญาตรี | <input type="checkbox"/> (2) ปริญญาตรี |
| | <input type="checkbox"/> (3) สูงกว่าปริญญาตรี | |
| 4. รายได้ต่อเดือน | <input type="checkbox"/> (1) ต่ำกว่า 10,000 บาท | <input type="checkbox"/> (2) 10,000 – 20,000 บาท |
| | <input type="checkbox"/> (3) 20,001 – 30,000 บาท | <input type="checkbox"/> (4) 30,001 – 40,000 บาท |
| | <input type="checkbox"/> (5) 40,001 บาทขึ้นไป | |
| | | |

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผา

นกกก อ. แมริม จ. เชียงใหม่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความตามที่ท่านคิดว่าเป็นจริง

1. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผานกกก

- | | |
|--|---|
| <input type="checkbox"/> (1) พักผ่อนหย่อนใจ | <input type="checkbox"/> (2) ผ่อนคลายความเครียด |
| <input type="checkbox"/> (3) เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน | <input type="checkbox"/> (4) หาความรู้และประสบการณ์ |
| <input type="checkbox"/> (5) พบปะเพื่อนฝูง / ผู้คนใหม่ๆ | <input type="checkbox"/> (6) ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น |

2. บุคคลที่มีอิทธิพลในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|---------------------------------------|--|
| <input type="checkbox"/> (1) ครอบครัว | <input type="checkbox"/> (2) เพื่อน |
| <input type="checkbox"/> (3) คู่รัก | <input type="checkbox"/> (4) ไปคนเดียว |

3. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> (1) เที่ยวคนเดียวจัดโปรแกรมเอง | <input type="checkbox"/> (2) เกี่ยวกับเพื่อน / ครอบครัว |
| <input type="checkbox"/> (3) บริษัทนำเที่ยว | |

4. ช่วงเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> (1) วันธรรมดา (จันทร์ – ศุกร์) | <input type="checkbox"/> (2) วันหยุดสุดสัปดาห์ (เสาร์ – อาทิตย์) |
| <input type="checkbox"/> (3) วันหยุดนักขัตฤกษ์ | |

5. ระยะเวลาในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|--|--|
| <input type="checkbox"/> (1) ภายในวันเดียว | <input type="checkbox"/> (2) ค้างคืน 1 คืน |
| <input type="checkbox"/> (3) ค้างคืน 2 คืน | <input type="checkbox"/> (4) ค้างคืน 3 คืน |

6. ความถี่ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> (1) 1 – 2 ครั้ง / ปี | <input type="checkbox"/> (2) 3 – 4 ครั้ง / ปี |
|---|---|

7. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ฯ

- | | |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> (1) น้อยกว่า 1,000 บาท | <input type="checkbox"/> (2) 1,000 – 2,000 บาท |
| <input type="checkbox"/> (3) 2,001 – 3,000 บาท | <input type="checkbox"/> (4) มากกว่า 3,000 บาท |

ตอนที่ 3 ทักษะคตินักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศรูปแบบโฮมสเตย์ หมู่บ้านผา

นกกก อ.แมริม จ.เชียงใหม่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ เพื่อแสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของท่านลงในช่องว่างที่ท่านเห็นว่าตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

ทัศนคติ	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านสถานที่					
1. สภาพที่พักมีความมั่นคงแข็งแรง					
2. อากาศถ่ายเทได้สะดวก					
3. ลักษณะบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น					
4. ความสะอาดของห้องพัก ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ					
5. ความรู้สึกปลอดภัยเมื่อเข้าพัก					
6. เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องพัก					
7. เครื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องน้ำ					
8. การดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้					
9. บริเวณให้พักผ่อนเพียงพอ					
10. การเข้าถึงสถานที่พัก					
11. บริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นต้น					
12. การดูแลสภาพแวดล้อมจากชุมชน					
13. บริเวณใกล้เคียงมีสถานพยาบาลเพียงพอ					
14. สภาพพื้นที่ยังคงไว้สภาพเดิมของชุมชน					
15. ความสะดวกในการเดินทาง					
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก					
16. การบริการอาหาร					
17. ร้านอาหารตั้งอยู่ในชุมชน					

ทัศนคติ	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18. น้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด					
19. อุปกรณ์และเครื่องปรุงอาหารต่างๆ สะอาดและปลอดภัย					
20. การบริการ โทรศัพท์					
21. การจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย					
22. เครื่องมือสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย					
23. การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น					
24. การเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน					
25. การดูแลและซ่อมแซมที่พักเพื่อความปลอดภัย					
26. เครื่องใช้ไฟฟ้าอำนวยความสะดวก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ					
27. การจูงใจนักท่องเที่ยวเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น มีการเตือนนักท่องเที่ยว ห้ามทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียน ฯลฯ					
ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ					
28. ความพร้อมที่จะให้บริการ					
29. ความเต็มใจในการให้บริการ					
30. ความสุภาพอ่อนโยน					
31. ความซื่อสัตย์					
32. การให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ					
33. การให้บริการติดต่อของห้องพักล่วงหน้า					
34. การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ					
35. การให้ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว					
36. การบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ					
37. การสื่อสารที่เข้าใจ					

ทัศนคติ	ระดับทัศนคติ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว					
38. กิจกรรมท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวเผ่าม้ง เช่น การเล่นล้อเลื่อน เป็นต้น					
39. กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เดินป่าชมสถานที่ธรรมชาติ สวนดอกไม้ เป็นต้น					
40. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง นักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น ตักบาตร การปลูกป่า การทำอาหาร ฯลฯ					
41. กิจกรรมด้านบันเทิง					
42. กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ					
43. กิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น การผลิตผ้าไหมกัญชง การทำเครื่องประดับ เป็นต้น					
44. กิจกรรมการต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น					
45. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ตัดต้นไม้ ไม่จับสัตว์น้ำ เป็นต้น					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

❀❀❀ ❀❀❀ ขอขอบพระคุณที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ❀❀❀ ❀❀❀



ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

